

ons kenmerk
Z/219126

Plaats
's-Hertogenbosch

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

op de op 8 februari 2024 ontvangen aanvraag van de gemeente Moerdijk om een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De activiteiten gaan over veel voorkomende werkzaamheden aan gebouwen uitgevoerd binnen de gehele bebouwde kom van de gemeente Moerdijk.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Provincie Noord-Brabant
Namens dezen,

Dit document is digitaal ondertekend en bevat daardoor geen handtekening.

Besluit

Onderwerp

Op 8 februari 2024 hebben wij van de gemeente Moerdijk een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het uitvoeren van veel voorkomende werkzaamheden aan gebouwen, binnen de bebouwde kom van de gemeente Moerdijk.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in deze vergunning,

- I. aan de gemeente Moerdijk, Pastoor van Kessellaan 15 te Zevenbergen, de gevraagde vergunning te verlenen, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 11.37, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten en rustplaatsen van de:
 - **huismus** (*Passer domesticus*);
 - **gierzwaluw** (*Apus apus*)
 - artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - **ruige dwergvleermuis** (*Pipistrellus nathusii*);
 - **laatvlieger** (*Eptesicus serotinus*);
 - **meervleermuis** (*Myotis dasycneme*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - **ruige dwergvleermuis** (*Pipistrellus nathusii*);
 - **laatvlieger** (*Eptesicus serotinus*);
 - **meervleermuis** (*Myotis dasycneme*);voor de periode vanaf de datum van bekendmaking van dit besluit tot en met 31 maart 2035;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze gaat over de soorten binnen de reikwijdte zoals aangegeven in paragraaf 2.2 van deze vergunning en weergegeven in bijlage 1, als bedoeld onder I, onderdeel uitmaakt van deze vergunning;
- III. de gevraagde vergunning af te wijzen, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:
 - **kleine dwergvleermuis** (*Pipistrellus pygmaeus*);
 - **baardvleermuis** (*Myotis mystacinus*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
 - **kleine dwergvleermuis** (*Pipistrellus pygmaeus*);
 - **baardvleermuis** (*Myotis mystacinus*);omdat er voor deze soorten geen verbodsbepalingen wordt overtreden;
- IV. aan de vergunning voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.20 'Voorschriften';
- V. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van dit besluit:

- Soortenmanagementplan gebouwen Gemeente Moerdijk, RA22190-02, 8-12-2023 (hierna: het SMP).
- Aanvullende gegevens van 11 en 12 juni, 28 augustus, 29 november, 2 december 2024 en 8 en 29 januari 2025.
- Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
- Bijlage 2: Begeleidingsformulier bij indienen documenten
- Bijlage 3: In te vullen gegevens bij verzoek tot goedkeuring
- Bijlage 4: Vereisten voor goedkeuring maatwerkplan
- Bijlage 5: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Het besluit treedt in werking de dag na verzending van het besluit. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch. De rechter besluit dan of het besluit wordt geschorst.

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor:

<http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen van een voorlopige voorziening (griffierecht) en/of het indienen van een beroepschrift.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
INHOUDSOPGAVE.....	5
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	6
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	7
1. WETTELIJK KADER - OMGEVINGSWET	7
1.1 BESCHERMINGSREGIMES	7
1.2 OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT	7
2. TOETSING EFFECTEN RUIMTELIJKE INGREEP	8
2.1 AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN	8
2.2 REIKWIJDTE	9
2.3 DOORMACHTIGEN.....	9
2.4 ONDERZOEK SOORTEN	10
2.5 RESULTATEN INVENTARISATIE.....	13
2.6 POTENTIE ANALYSE.....	15
2.7 MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN	16
2.8 ALTERNATIEVENAFWEGING.....	17
2.9 BELANG VAN DE AANVRAAG.....	18
2.10 WERKWIJZE OP BASIS VAN HET SOORTENMANAGEMENTPLAN	19
2.11 TUSSENTIJDSE- EN EINDEVALUATIE	20
2.12 GOEDKEURINGSBESLUITEN	20
2.13 SALDERINGSBOEKHOUDING	21
2.14 ECOLOGISCHE PLUS	22
2.15 WEBGIS-VIEWER.....	22
2.16 MAATREGELEN.....	23
2.16.1 WERKEN BUITEN KWETSBARE PERIODE:.....	23
2.16.2 FASEREN IN RUIMTE EN TIJD:	24
2.16.3 ONGESCHIKT MAKEN:	25
2.16.4 TIJDELIJKE VOORZIENINGEN BIJ ONVOLDOENDE ALTERNATIEVEN:	27
2.16.5 WERKWIJZE:	28
2.16.6 PERMANENTE VOORZIENINGEN.....	29
2.17 MAATWERK BIJ BIJZONDERE VERBLIJFPLAATSEN OF SOORTEN	37
2.18 MONITORING.....	38
2.19 ZORGPLICHT.....	39
2.20 VOORSCHRIFTEN.....	40
3. CONCLUSIE	50
BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE.....	51
BIJLAGE 2. BEGELEIDINGSFORMULIER BIJ INDIENEN DOCUMENTEN.....	52
BIJLAGE 3. IN TE VULLEN GEGEVENS BIJ VERZOEK TOT GOEDKEURING	53
BIJLAGE 4. VEREISTEN VOOR GOEDKEURING MAATWERKPLAN	54
BIJLAGE 5. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN	55

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 8 februari 2024 hebben wij van de gemeente Moerdijk een aanvraag voor een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit, op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g) ontvangen. De aanvraag is op 11 en 12 juni, 28 augustus, 29 november, 2 december 2024 en 8 en 29 januari 2025 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het SMP. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/219126.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 5.10, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning met flora- en fauna- activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Omgevingswet

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.2 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. Voor een flora- en fauna-activiteit zijn aanvullende kaders vastgelegd. Zo zijn voor bepaalde soorten en handelingen vrijstellingen opgenomen. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 van de Verordening.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in het SMP.

De aangevraagde activiteiten gaan over veelvoorkomende ingrepen welke gerelateerd zijn aan de verduurzamingsopgave (tabel 1). Per ingreep is er een werkprotocol uitgewerkt welke nader worden beschreven in paragraaf 2.16 van dit besluit. Voor andere ingrepen geldt het SMP niet. Voor ingrepen anders dan beschreven in tabel 1 dient het reguliere traject van onderzoek, effectenbeoordeling en indien nodig vergunningsaanvraag doorlopen te worden.

Tabel 1 Ingrepen die vallen onder het SMP (en de gebiedsbrede ontheffing).

Ingreep	Definitie ingreep
Sloop (Werkprotocol 1)	Het geheel of gedeeltelijk verwijderen van een gebouw, het afvoeren van materialen en puin en (eventueel) verwijderen van omliggend groen.
Na-isoleren spouwmuur (Werkprotocol 2)	- Isolatie door opvulling van de lege open ruimte tussen binnen- en buitenblad van de gevel met bijvoorbeeld isolatieparels of steenwol. - Isolatie waarbij bestaande spouwisolatie eerst verwijderd moet worden alvorens deze opnieuw gevuld kan worden met bijvoorbeeld isolatieparels of steenwol.
Vervangen goten, boeiborden of windveren (Werkprotocol 3)	Vervanging bestaande goten, boeiborden en windveren door nieuwe; ook bij werk aan plat dak.
Vervangen kozijnen (Werkprotocol 4)	Plaatsing nieuw kozijn op dezelfde plek. Vaak gecombineerd met het afdichten van kieren.
Reinigen gevels, vervangen voegwerk en schilderen (Werkprotocol 5)	Onderhoudswerkzaamheden waarbij geen bouwtechnische werkzaamheden plaatsvinden en er geen wijzigingen zijn ten opzichte van de oorspronkelijk situatie.
Grote werkzaamheden aan gevel (Werkprotocol 6)	Veranderingen van gevelindeling of het realiseren van een uit- of opbouw. Als onderdeel van de werkzaamheden kan het gevelgroen verdwijnen.
Grote werkzaamheden dak: isoleren tussen dakbeschot en dakpannen, vervangen dak, asbestsanering, constructiewijzigingen, grote dakkapel (Werkprotocol 7)	- Opvulling vrije ruimte tussen het dakbeschot en dakpannen met isolatiemateriaal. - Dak volspuiten met isolatiemateriaal. - Vervanging dakbedekking (pannen), panlatten en dakbeschot door nieuwe dakbedekking inclusief isolatiemateriaal. - Plaatsen dakkapel of dakopbouw (> 50% dakoppervlak) - Verwijderen schoorsteen, wijzigingen in dakconstructie.
Kleine ingrepen aan het dak zoals plaatsen kleine dakkapel, dakraam, zonnepanelen warmtepomp (verblijfplaatsen blijven behouden) (Werkprotocol 8)	- Kleine ingrepen aan het dak zonder aantasting van de onderste 4 dakpanrijen geteld vanuit de goot, minstens 4 dakpannen vanuit beide zijden van de woning (zowel bij hoek-als rijtjeswoning) en minstens 2 rijen dakpannen vanuit de nok. - Het plaatsen van opbouw-zonnepanelen (mag over het volledige dakoppervlak mits verblijfplaatsen blijven behouden en toegankelijk zijn).

2.2 Reikwijdte

De activiteiten vinden plaats binnen de woonkernen en een aantal lintbebouwing langs dijken binnen de bebouwde kom van de gemeente Moerdijk. Hieronder vallen de kernen: Moerdijk, Fijnaart, Helwijk, Heijningen, Klundert, Langeweg, Noordhoek, Standdaarbuiten, Willemstad, Zevenbergen en Zevenbergschen Hoek (bijlage 1). Het SMP is van toepassing op alle bebouwingen binnen deze gebieden, met uitzondering van de forten binnen de gemeente en gebouwen binnen hetzelfde gebied waarvoor voor dezelfde activiteiten en soorten een vergunning en/of doormachtiging van een vergunning geldig is.

2.3 Doormachtigen

De vergunning wordt verleend aan de gemeente Moerdijk. De gemeente kan op haar beurt machtigingen verstrekken aan of overeenkomsten afsluiten met derden. De vergunninghouder en gemachtigden kunnen binnen de reikwijdte van het SMP en de vergunning werkzaamheden uitvoeren en houden zich daarbij altijd aan de voorwaarden uit de vergunning. De gemeente kan woningcorporaties, (zakelijke) initiatiefnemers, inwoners van de gemeente, huiseigenaren of andere gerechtigden, machtigen voor het gebruik van de vergunning.

Indien de vergunninghouder van deze bevoegdheid gebruik maakt, dient de doormachtiging privaatrechtelijk vastgelegd te worden. Dit dient te gebeuren door middel van een door beide partijen (digitaal) ondertekende overeenkomst waarin in ieder geval de volgende onderdelen worden opgenomen:

- NAW-gegevens van beide partijen;
 - (digitale) Ondertekening door beide partijen;
 - Overeenkomstdatum van de doormachtiging;
 - Voor welke locatie/adres(sen) de doormachtiging geldt;
 - Voor welke activiteiten de doormachtiging geldt;
 - Voor welke periode de doormachtiging geldt;
 - Een vermelding van het kenmerk van deze vergunning,
 - De instandhoudingsverplichting van de geplaatste faunavoorzieningen.
- I. Tijdens de werkzaamheden dient een kopie van de privaatrechtelijke overeenkomst op locatie aanwezig te zijn en te allen tijde aan daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar overhandigd te kunnen worden.
 - II. Elke doormachtiging wordt telkens aan ons doorgegeven via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

De gemeente Moerdijk is als vergunninghouder het eerste aanspreekpunt hierbij en dient toezicht te houden op het op de juiste manier uitvoeren van de werkzaamheden en het plaatsen van de voorzieningen. De vergunninghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de naleving van de voorschriften in deze vergunning. Dat houdt onder meer in dat de vergunninghouder op afdoende wijze informatie overdraagt over de te volgen werkwijzen en werkprotocollen.

Indien door derden gebruik wordt gemaakt van de doormachtiging conformeren zij zich aan dit SMP. Dit betekent onder andere dat zij invulling dienen te geven aan de maatregelen zoals in dit SMP beschreven. Er kan voor het overtreden van 1 verbodsbepaling niet gebruik worden gemaakt van 2 verschillende vergunningen. Hierdoor zou namelijk aan de maatregelen en voorschriften van 1 van de vergunningen niet kunnen worden voldaan. Dit betekent dat het voor gemachtigden niet mogelijk is om voor eenzelfde ingreep, soort en verbodsbepaling als waarvoor zij gemachtigd zijn, een vergunning aan te vragen. Dit dient vastgelegd te worden in de overeenkomst van de doormachtiging.

Soortenmanagementplan (SMP)

Naast het behouden van voldoende verblijfplaatsen bij ingrepen wordt ook proactief ingezet op het verbeteren van functioneel leefgebied en voorzieningen voor verblijfplaatsen van vogels en vleermuizen. Met andere woorden: er worden ecologische 'plussen' gecreëerd. Het doel is om bij te dragen aan het versterken van biodiversiteit in het algemeen en van de lokale populaties in het bijzonder.

2.4 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 3 van het SMP.

Verdeling in deelgebieden

Voor het uitvoeren van het veldwerk is het onderzoeksgebied opgedeeld in deelgebieden. Een deelgebied beslaat ongeveer circa 7,5 kilometer weg en is in de regel 30 tot 40 hectare groot. De woonkernen zijn daarbij opgedeeld in totaal 54 deelgebieden. Afgesloten en niet openbare terreinen behoren niet tot het onderzoeksgebied.

Hotspots:

Tijdens het onderzoek is er gelet op hotspots van de huismus en gierzwaluw. Met een hotspot wordt het volgende bedoelt:

- Huismus: meer dan 10 nesten binnen een straal van 50 meter, gemeten vanaf het midden van de kolonie. Ieder nest binnen 50 meter van een nest in de hotspot wordt meegeteld als onderdeel van de hotspot.
- Gierzwaluw: meer dan 5 nesten binnen een straal van 50 meter, gemeten vanaf het midden van de kolonie. Ieder nest binnen 50 meter van een nest in de hotspot wordt meegeteld als onderdeel van de hotspot.

Huisumus

Nestplaatsen

De populatie van de huismus is in kaart gebracht door de nestlocaties te inventariseren, volgens het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023). De onderzoeksperiode voor de huismus loopt van 1 april tot en met 15 mei. In deze periode zijn per deelgebied 2 bezoeken uitgevoerd. Deze bezoeken startten 1 uur na zonsopkomst en duurden minimaal 2 uur per deelgebied. Tussen de 2 bezoeken zat ten minste 10 dagen. Per bezoek zijn 3 deelgebieden door 1 persoon per fiets met een verrekijker geïnterviewd.

Essentieel leefgebied

Tijdens het huismusonderzoek zijn ook de locaties van essentieel leefgebied van de huismus ingetekend. Hierbij is gelet op plekken waar huismussen in grotere aantallen, of langere tijd foerageren, of sociaal gedrag (kwetteren, zandbaden) laten zien.

Gierzwaluw

De populatie van de gierzwaluw is in kaart gebracht door de aanwezigheid van (mogelijke) broedgevallen van gierzwaluw vast te stellen, volgens het Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2023). De onderzoeksperiode voor de gierzwaluw loopt van 1 juni tot en met 15 juli (waarvan 1 bezoek tussen 20 juni en 7 juli). In deze periode zijn per deelgebied 3 bezoeken uitgevoerd. De bezoeken startten om ongeveer 20:30 uur en duurden tot een half uur na zonsondergang (minimaal 2 uur). Tussen de bezoeken zat ten minste 10 dagen. Per bezoek zijn 3 deelgebieden door 1 persoon per fiets met verrekijker geïnventariseerd. Tijdens het eerste bezoek lag de focus op het in kaart brengen van hotspots tijdens het tweede en derde bezoek lag de focus op het in beeld brengen van exacte nestlocaties. Vanaf strategisch gekozen plekken is gepost om de daadwerkelijke nestlocaties in beeld te kunnen brengen.

Inventarisatie vleermuizen

Batdetector onderzoek naar kraamverblijfplaatsen

In de periode van 15 mei tot 22 juli is naar gebouw bewonende vleermuizen gezocht om de aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen vast te stellen. De deelgebieden zijn met de batdetector op de fiets onderzocht en zijn meerdere keren doorkruist. In elk deelgebied heeft 1 persoon 2 keer een avondbezoek uitgevoerd met daarop aansluitend direct een ochtendronde. Tussen de nachten zat tenminste 20 dagen. De avonden startten met zonsondergang en duurden tot ongeveer 0.00 uur, of bij veel activiteit tot ongeveer 1.00 uur. Bij het vermoeden van een kraamverblijfplaats is het aantal uitvliegers bepaald. In situaties waar het niet mogelijk was een uitvliegtelling te doen, is op basis van het ochtend-zwermgedrag beoordeeld of het om een kraamverblijfplaats gaat.

Telemetrisch onderzoek (kraam)verblijven laatvlieger en meervleermuis

In de periode 15 juni – 30 augustus is telemetrisch onderzoek gedaan naar laatvlieger en meervleermuis. Van deze 2 soorten zijn de kraamverblijfplaatsen met detectoronderzoek lastig te vinden. Dit heeft onder andere te maken met beperkt zwermgedrag bij invliegen, tijdstip van invliegen en een lage trefkans door zeldzaamheid. Op van tevoren geselecteerde locaties zijn vleermuizen met mistnetten gevangen, van een zender voorzien en vervolgens met een radio-ontvanger met antenne terug gevolgd naar de verblijfplaats.

Aanvullend onderzoek naar vliegroutes meervleermuis

Tijdens het telemetrieonderzoek is de meervleermuis niet aangetroffen. Daarom is in de periode juni-juli aanvullend onderzoek uitgevoerd naar vliegroutes van de meervleermuis.

Op 5 juni is er vanaf zonsondergang tot middernacht gepost op 4 bruggen over brede watergangen, welke in potentie geschikt zijn als vliegroute voor meervleermuis. Tijdens dit bezoek is onderzoek uitgevoerd door 4 ecologen (1 per brug) met batdetectors in combinatie met recorders.

Aanvullend zijn 10 luisterkasten geplaatst om de activiteit van de meervleermuis over een langere tijd te monitoren. Deze luisterkasten zijn geplaatst langs potentieel geschikte waterwegen. De luisterkasten zijn op 2 verschillende momenten geplaatst op éénzelfde locatie voor een periode van 4 nachten. De kasten hebben zowel vóór als na 1 juli gehangen en er zat ongeveer 2-3 weken tussen de plaatsingsperioden. Deze periode is gekozen omdat kraamkolonies van meervleermuizen rond 1 juli uit elkaar vallen. Hierdoor kan het gebruik van vliegroutes veranderen.

Zwermgedrag bij winterverblijfplaatsen (middernachtzwermen)

In de periode 1 augustus- 10 september is onderzoek gedaan naar massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen. Vleermuizen lijken vooral te zwermen bij grote winterverblijfplaatsen welke met name voorkomen in gebouwen met specifieke kenmerken, zoals hoogbouw van tenminste 4 bouwlagen en gebouwen met dikke muren zoals kastelen, kerken en oude industriegebouwen. Om het onderzoek efficiënt uit te voeren is gefocust op gebouwen met geschikte kenmerken. De gebouwen zijn op de volgende manier geselecteerd:

- Met behulp van gis-software is op gebouwenkenmerken uit het BAG-register een analyse voor potentiële winterverblijfplaatsen uitgevoerd. Dit resulteerde in een selectie van gebouwen in het plangebied.
- Op basis van expert judgement zijn met behulp van satellietfoto's nog enkele potentieel geschikte gebouwen aan de selectie toegevoegd.
- Tijdens het veldwerk zijn nog enkele gebouwen aan de selectie toegevoegd.

Het plangebied is voor het veldonderzoek opgedeeld in clusters. In de periode 1 augustus - 10 september is elk cluster 2 keer onderzocht met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Van 22.00 uur tot 00.00 uur heeft de veldmedewerker het gehele plangebied bekeken en extra gebouwen toegevoegd aan de vooraf geselecteerde lijst op basis van expert judgement. Gedurende de rest van het onderzoek (tussen 00.00 uur tot 02.00 uur) heeft de veldmedewerker zich voornamelijk gericht op de geselecteerde gebouwen waarbij elk gebouw minimaal 2 keer is bezocht.

Vorstzwermen

Het vorstzwermenonderzoek wordt uitgevoerd door in de winterperiode, rond de tweede en derde nacht met de eerste vorst van het seizoen, te zoeken naar zwermende gewone dwergvleermuizen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd bij alle locaties waar gedurende middernachtzwermen activiteit is waargenomen. Een onderzoeker fietst met een warmtebeeldcamera langs de gebouwen in een cluster, vanaf zonsondergang tot 2,5 uur daarna.

Overwegingen afwijking van het Kennisdocument/vleermuisprotocol

De onderzoeksperiode van het massawinterzwermen valt samen met de paarperiode van gewone en ruige dwergvleermuis. Er is echter niet specifiek onderzoek uitgevoerd naar paarverblijfplaatsen omdat bekend is dat gewone en ruige dwergvleermuizen uiteenlopende ruimten in gebouwen als paarverblijfplaats kunnen gebruiken en regelmatig verhuizen. Onderzoek levert daarom in de regel zoveel waarnemingen op, verspreid over alle bebouwde gebieden, dat ervoor is gekozen om ervanuit te gaan dat paarverblijfplaatsen overal kunnen zitten. Daarnaast is de potentieanalyse geschikt om de potentiële paarverblijfplaatsen voor deze soorten in kaart te brengen.

2.5 Resultaten inventarisatie

Huismus:

Nestplaatsen

In totaal zijn in de gemeente 1907 nesten aangetroffen van huismus. Daarnaast zijn op 109 locaties baltsende mannetjes aangetroffen. Dit zijn waarnemingen van baltsende mannetjes in struiken en bomen waarbij de mogelijke nestlocatie in het gebouw niet met zekerheid kon worden vastgesteld. Daardoor kunnen er nog eens 109 nestlocaties aanwezig zijn. Nestlocaties zijn over het algemeen in grote delen van de bebouwde kom aanwezig. Op een aantal locaties zijn nestlocaties in hotspots aangetroffen. De meeste hotspots worden aangetroffen in de kleinere dorpen of buurtschappen. De bebouwde kom van Fijnaart, Langeweg, Willemstad en Zevenbergschen Hoek springen eruit, maar ook in Moerdijk-dorp komt huismus in grote aantallen voor. In Klundert en vooral in Zevenbergen zijn kleinere dichtheden aan nestlocaties aangetroffen. Het beeld vertekent wel iets doordat hier relatief meer waarnemingen van huismus met nestindicerend gedrag zijn gedaan. Er is mogelijk sprake van een waarnemerseffect, maar vooral het beeld in Zevenbergen is wel dat dichtheden aan huismus hier kleiner zijn dan in de andere kernen. Hotspots betreffen vooral wijken met (oudere) woningen met toegankelijke ruimtes onder dakpannen en voldoende functioneel leefgebied in de directe omgeving. In nieuwbouwwijken zijn over het algemeen lagere aantallen nestlocaties aangetroffen, maar bijvoorbeeld in Zevenbergschen Hoek lijkt het erop dat huismus ook een relatief jongere buurt begint te koloniseren.

Essentieel leefgebied

Bij het essentieel leefgebied komt het beeld grotendeels overeen met de verspreiding van aangetroffen hotspots van nestlocaties. Vooral in de kleinere kernen is relatief gezien meer essentieel leefgebied aangetroffen, in de kernen Klundert en Zevenbergen minder. In het totaal zijn 376 locaties aangewezen als essentieel leefgebied van de huismus.

Gierzwaluw:

In totaal zijn 752 nestlocaties aangetroffen van gierzwaluw. Daarnaast is op locaties nestindicerend gedrag van groepjes van in totaal 1012 gierzwaluwen waargenomen. Daardoor kunnen nog eens 1012 nestlocaties aanwezig zijn. De meeste nestlocaties van gierzwaluwen zijn in hotspots aangetroffen. In Fijnaart, Klundert, Moerdijk en Zevenbergen liggen hoge dichtheden aan nestlocaties vooral rond het centrum en in het westelijke deel van de kernen. In Standdaarbuiten en Willemstad vooral rond het centrum en straten met oudere woningen. Hotspots betreffen vooral wijken met oudere woningen met toegankelijke nok- en kantpannen. In nieuwbouwwijken zijn over het algemeen lagere aantallen nestlocaties of geen nestlocaties aangetroffen. Verspreid over alle kernen in de gemeente zijn nestlocaties in hotspots aangetroffen. De grootste dichtheid aan hotspots ligt in de oudere centra en wijken van deze kernen. In nieuwbouwwijken zijn over het algemeen lagere aantallen nestlocaties aangetroffen.

Gewone dwergvleermuis

Zomerverblijfplaats

In totaal zijn er 207 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld verspreid over alle kernen binnen de gemeente.

Kraamverblijfplaats

In het totaal zijn er 47 kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld verspreid door de gemeente. Het aantal gewone dwergvleermuizen varieerde van 5 tot 144 dieren per aangetroffen en/of uitgetelde kraamverblijfplaats:

- Op 2 locaties zijn 120 dieren of meer geteld;
- Op 4 locaties zijn 80 tot 119 dieren geteld;
- Op 5 locaties zijn 40 tot 79 dieren geteld;
- Op 12 locaties zijn 20 tot 39 dieren aangetroffen en/of geteld;
- Op 8 locaties zijn 10 tot 19 dieren aangetroffen en/of geteld;
- Op 16 locaties zijn 5 tot 9 dieren aangetroffen en/of geteld.

Winterverblijfplaatsen

Gedurende het onderzoek naar middernachtzwermen is binnen de gemeente op 9 locaties middernachtzwermgedrag waargenomen. De massawinterverblijfplaatsen bevinden zich in Fijnaart (1), Klundert (1), en Willemstad (1), Zevenbergen (4), Zevenbergschen Hoek (1) en Zwingelspaan (1). Op 1 december 2023 is het onderzoek naar vorstzwermen uitgevoerd. Hierbij zijn alle locaties bezocht waar tijdens de middernachtzwermrondes massawinterzwermen is geconstateerd. Bij de zuidwestgevel van de Sint-Bartholomeuskerk in Zevenbergen zijn toen 10 zwermdende dieren geteld. Op de overige locaties is geen zwerm- of ander gedrag van vleermuizen waargenomen.

Ruige dwergvleermuis

Zomerverblijfplaats

Er zijn 23 zomerverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aangetroffen. Het gaat om 21 zomerverblijfplaatsen in gebouwen en 2 zomerverblijfplaatsen in bomen.

Paarverblijfplaats

Tijdens het middernachtzwermonderzoek zijn 54 paarverblijfplaatsen in een gebouw aangetroffen en 1 paarverblijfplaats in een boom. Zowel de meeste zomer- als paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis bevinden zich in de kernen in het westen van de gemeente.

Kraamverblijfplaats

In het kraamseizoen (mei – juli) is 1 mogelijke kraamverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aangetroffen, in Heijningen. Tijdens het onderzoek zijn hier 12 dieren zwermdend waargenomen. Tijdens een uit-vliegtelling zijn hier echter geen uitvliegers geteld. Deze mogelijke kraamverblijfplaats bevindt zich in een woning in Heijningen.

Laatvlieger

Zomerverblijfplaats

In het totaal zijn er 17 zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen in de gemeente Moerdijk. Mogelijk zijn er in Klundert, Langeweg en Zevenbergen kolonies van laatvlieger aanwezig, omdat in deze kernen meerdere zomerverblijfplaatsen van deze soort zijn aangetroffen

Kraamverblijfplaatsen

In het totaal zijn er 5 kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen. Deze bevinden zich in de volgende kernen:

- 3 in Willemstad;
- 1 in Oudemolen;
- 1 in Klundert;

Meervleermuis

Tijdens de onderzoeken is er 1 zomerverblijfplaats van de meervleermuis aangetroffen in Helwijk.

2.6 Potentie analyse

In bijlage 6 van het SMP is een volledige beschrijving van de potentie analyse opgenomen.

Met het veldonderzoek zijn soorten en functies in kaart gebracht op populatieniveau, waarbij de focus lag op de meest kwetsbare functies. Met de gebiedsbrede aanpak is er ondanks grote inspanning, kans op het missen van soort-functies op individueel niveau. Daarbij komt dat vleermuizen regelmatig verhuizen binnen een netwerk van verblijfplaatsen tussen verschillende gebouwen. Voor alle inventarisaties geldt dat het momentopnamen zijn en ondanks de grote inspanning onvolledig. Om deze onvolledigheid te compenseren is naast het gebiedsbrede onderzoek ook een potentieanalyse uitgevoerd.

Habitatgeschiktheidsmodellen voorspellen de geschiktheid van habitats op basis van biotische en/of abiotische parameters. Hoe beter de parameters verklaren hoe geschikt een bepaalde habitat is, hoe nauwkeuriger de voorspellende waarde van het model. De mate van geschiktheid van een locatie voor bepaalde soorten (en een functie voor die soort) wordt aangeduid met de habitatgeschiktheidsindex (HGI).

Voor de potentieanalyse voor het SMP is als basis het habitatgeschiktheidsmodel gebruikt dat is ontwikkeld door Regelink Ecologie & Landschap. Met behulp van een database met verblijfplaatsen, gebouwparameters en omgevingsparameters is voor elk gebouw in Nederland een habitatgeschiktheidsindex waarde (HGI-waarde) berekend.

Na afloop van het gebiedsbrede veldonderzoek is met behulp van de reeds beschikbare gegevens (onder andere NDFF) en gegevens uit het veldonderzoek, het voorkomen van (functies van) soorten in kaart gebracht. Met behulp van het habitatgeschiktheidsmodel gebouw bewonende soorten clusteranalyse en expert judgement is de potentieanalyse uitgevoerd. Per woning zijn 3 scores mogelijk:

- Hoge score: 'hoge potentie op aanwezigheid';
- Matige score: 'matige potentie op aanwezigheid';
- Lage score: 'lage potentie op aanwezigheid'.

Lage potentie betekent dat een gebouw weinig geschikt is voor de aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwen die vaak worden aangewezen als lage potentie zijn gebouwen met gevels zonder spouw of gevels opgebouwd uit ongeschikt materiaal (zoals metalen of glazen wanden). Andere gebouwen die als laag worden aangewezen zijn vaak kleine schuurtjes, ook vaak met muurtjes zonder luchtspouw en bitumen platte daken met daklijst.

Om bij ruimtelijke ingrepen zicht te hebben op de mogelijkheid dat beschermde soorten aanwezig zijn, is het van belang te weten welke gebouwen in de gemeente in potentie geschikt zijn. Dit is een extra maatregel om meer gebouwen te beschermen en zo verblijfplaatsen of nestlocaties die mogelijk tijdens de onderzoeken gemist zijn (door verhuizing van de soorten) toch te beschermen. Daarnaast is het een extra opgave om te werken aan het realiseren van plussen, door gebouwen geschikt te maken en/of geschikt te houden, ook als er geen beschermde soorten zijn aangetroffen. De potentie van gebouwen als verblijfplaats voor beschermde soorten kan met een geautomatiseerde beoordeling worden bepaald. Dit gebeurt op basis van een potentieanalyse voor vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen. Deze potentieanalyse helpt vervolgens om bij elke ingreep aan gebouwen op woningniveau rekening te houden met beschermde soorten.

Voor de potentie inschatting van verblijfplaatsen van laatvlieger is het habitatgeschiktheidsmodel als uitgangspunt gebruikt. Vanuit de validatie van het model blijkt dat gebouwen met een HGI waarde tussen 0.5 – 1 geen voldoende voorspellende waarde hebben om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van laatvlieger aan te tonen. Daarom is er naast het habitatgeschiktheidsmodel ook een clusteranalyse van de waarnemingen van laatvlieger gebruikt.

Het is bekend dat kraamkolonies van laatvliegers regelmatig verhuizen van kraamverblijf binnen een netwerk. De gemiddelde afstand tussen kraamverblijfplaatsen van deze soort is 100 meter. Voor zomerverblijfplaatsen is het niet bekend wat de gemiddelde afstand is tussen de verschillende verblijfplaatsen. Voor de zekerheid is hierom dezelfde straal gehanteerd bij zomerverblijfplaatsen als voor kraamverblijfplaatsen. Op basis van deze kennis is om de waarnemingen van zomer- en kraamverblijfplaatsen van laatvlieger een buffer getekend van 100 meter. Deze buffer (clusteranalyse) is berekend met de Kernel Density functie in QGIS. Alle geschikte panden binnen de cluster rond de bekende zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn met een hoge potentie beoordeeld en alle geschikte panden buiten de straal beoordeeld met een matige en lage potentie.

De resultaten van de analyses zijn weergegeven in een GIS-viewer. Deze gegevens zijn openbaar beschikbaar, zie de link: <https://regelink.webgispublisher.nl/Choosemap.aspx>, kies de kaart SMP Moerdijk.

2.7 Mogelijke effecten op beschermde soorten

De aanvrager geeft aan dat er door het uitvoeren van de werkzaamheden aan de woningen en de overige gebouwen (tabel 1) nesten, rust- en voortplantingsplaatsen van de aangevraagde soorten beschadigd of vernield kunnen worden en vleermuizen verstoort.

Door het nemen van de juiste maatregelen kan het doden en verwonden van vogels in alle gevallen worden voorkomen. Hierom is een vergunning voor het overtreden van artikel 11.37, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteit leefomgeving niet aangevraagd.

Ook het opzettelijk doden en verwonden van vleermuizen kan door het nemen van maatregelen worden voorkomen. Echter is het niet volledig uit te sluiten dat, ondanks de maatregelen, het onbedoeld doden of verwonden van een vleermuis kan plaatsvinden. In dit geval ontbreekt echter de opzettelijkheid: uitgangspunt is dat door de te nemen maatregelen het doden en verwonden van vleermuizen dient te worden voorkomen. Hierom is een vergunning voor het overtreden van artikel 11.46, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving niet aangevraagd.

Tijdens de onderzoeken naar gebouw bewonende vleermuizen zijn er binnen de reikwijdte van deze vergunning geen verblijfplaatsen van de kleine dwergvleermuis en baardvleermuis aangetroffen. Van deze soorten worden er geen verblijfplaatsen vernield of beschadigd en worden deze soorten niet verstoord.

2.8 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit voor de aangevraagde soorten te verlenen.

Locaties en inrichting:

De generieke ontheffing wordt aangevraagd voor de eerder beschreven ruimtelijke ingrepen, vaak in het kader van verduurzaming. In veel gevallen kunnen panden behouden blijven, maar zijn renovatiewerkzaamheden onvermijdelijk. Daarmee is er sprake van 'geen andere bevredigende oplossing' voor wat betreft de locatie van de werkzaamheden. In sommige gevallen blijkt het niet mogelijk om bepaalde woningen of gebouwen te renoveren en is volledige sloop in combinatie met nieuwbouw noodzakelijk. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de woningen zwaar verouderd zijn en niet meer voldoen aan de huidige levensstandaard, bij ernstige bouwkundige gebreken of bij gebrek aan ruimte binnen de gemeente (inbreidingslocaties). Ook in die gevallen is de ingreep plaatsgebonden en is het overwegen van een andere locatie niet van toepassing.

Werkwijze:

De werkzaamheden betreffen isolatiewerkzaamheden, onderhoudswerkzaamheden en, in sommige situaties, sloop en nieuwbouw. Vanwege de doelstellingen van de Klimaatwet en de verduurzamingsopgave uit de Nationale prestatieafspraken voor woningen is het noodzakelijk het woningbestand en andere gebouwen te isoleren en te renoveren. Daar waar dat niet mogelijk is, wordt gekozen voor sloop en nieuwbouw. De verduurzamingswerkzaamheden moeten op een kosten-efficiënte wijze en volgens nu geldende normen voor isolatie en bouweisen uitgevoerd worden. In de generieke werkprotocollen die bij dit SMP horen staat beschreven op welke manier in de werkwijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten en functies. De generieke werkprotocollen geven daarmee invulling aan de voorwaarden uit de Kennisdocumenten (BIJ12). Ten aanzien van de werkwijze is zodoende alle beschikbare kennis voor een alternatieve afweging ingezet en is tot de best mogelijke werkwijze gekomen.

Planning:

Dankzij de resultaten uit de 0-meting en de potentieanalyse kan er bij de ingrepen goed rekening gehouden worden met de beschermde soorten en functies. Bij de planning van werkzaamheden wordt hier optimaal rekening mee gehouden. In de generieke werkprotocollen die bij dit SMP horen staat beschreven op welke manier in de planning rekening wordt gehouden met beschermde soorten en functies. De generieke werkprotocollen geven daarmee invulling aan de voorwaarden uit de Kennisdocumenten (BIJ12). Ten aanzien van de planning is zodoende alle beschikbare kennis voor een alternatieve afweging ingezet en is tot de best mogelijke planning gekomen.

2.9 Belang van de aanvraag

In de aanvraag zijn de belangen voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit voor de aangevraagde soorten te verlenen.

De omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van de belangen 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid', 'ter bescherming van flora en fauna' en 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, onder b en 8.74k, eerste lid, onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Volksgezondheid en openbare veiligheid:

Verschuillende ingrepen aan gebouwen zullen uitgevoerd moeten worden in het kader van de volksgezondheid. Dat geldt vooral voor oudere gebouwen. In veel woningen die tot de jaren tachtig gebouwd zijn, zijn asbesthoudende materialen gebruikt. Asbest vormt een gevaar voor de volksgezondheid wanneer dit vrijkomt. Het inademen van asbestvezels kan leiden tot verschillende soorten kankers of stoflongen. Vooral de niet-hecht gebonden toepassingen of toepassingen van hecht gebonden asbestvezels in daken vormen een risico. Hecht gebonden asbesttoepassingen in het dak komen na verloop van tijd vrij door verwerking. Naast asbest vormt ook een slecht leefklimaat in woningen een risico voor de volksgezondheid. Veel oudere woningen zijn slecht geïsoleerd of ventileren onvoldoende. Hierdoor kan doorslag van vocht ontstaan, waardoor verschillende gezondheidsklachten kunnen optreden. Die problemen worden ten dele veroorzaakt door schimmels, huisstofmijt of het vrijkomen van chemische stoffen uit bouwmaterialen. Aan de andere kant kan een te droge woning ook tot problemen leiden. Het verbeteren van het binnenklimaat in woningen is dan ook een van de speerpunten van de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van het RIVM. Grootchalige woningverbetering wordt gestimuleerd waardoor de woningen beter geïsoleerd en geventileerd worden.

Groot openbaar belang:

Het isoleren van woningen heeft niet alleen een gunstige werking op het leefklimaat, maar zorgt er ook voor dat woningen energiezuiniger worden. Renovatie en sloop met nieuwbouw helpen de afspraken over de verduurzamingsopgave van de klimaatwet na te komen. Bovendien leidt de uitstoot van CO₂ tot klimaatverandering, met een scala van negatieve gevolgen, zoals een verhoogde kans op extreem weer en zeespiegelstijging. Het is dus noodzakelijk dat er maatregelen genomen worden die de CO₂-uitstoot beperken: verduurzamingsmaatregelen aan woningen zoals het installeren van zonnepanelen en warmtepompen, van het gas af en het isoleren van woningen. Daarnaast zijn woningcorporaties wettelijk verplicht om hun woningbestand te onderhouden.

Bescherming van flora en fauna:

Met het SMP worden de betreffende soorten op populatieniveau beschermd. Door de werkwijze uit het SMP te volgen worden niet één of enkele verblijfplaatsen of nestlocaties beschermd of gemitigeerd, maar wordt de 'gunstige staat van instandhouding' van populaties zo goed mogelijk gewaarborgd of zelfs verbeterd. Zoals in § 5.5 van het SMP is benoemd zet de gemeente in op het versterken van biodiversiteit, verbeteren leefgebieden en het vergroten van het aanbod nest- en verblijfplaatsen, waardoor populaties erop vooruit kunnen gaan. De monitoring vanuit het SMP is een vinger aan de pols en zorgt ervoor dat de effectiviteit van maatregelen duidelijk wordt. Hiermee is het ook mogelijk om tijdig bij te sturen wanneer nieuwe kennis beschikbaar wordt. Door het toepassen van het SMP binnen de gemeente wordt er structureel aandacht gevraagd voor het beschermen van (bedreigde) soorten, hierdoor wordt substantieel bijgedragen aan de bescherming van de flora en fauna binnen de gemeente.

2.10 Werkwijze op basis van het soortenmanagementplan

Het SMP vormt de basis voor de vergunningsaanvraag. In het SMP staat beschreven op welke wijze er binnen het plangebied een meerwaarde wordt gecreëerd voor de soorten en met welke maatregelen een positieve impuls wordt gegeven aan een gunstige en duurzame staat van instandhouding van deze soorten.

Stappenplan:

In bijlage 8 van het SMP is uitgewerkt hoe, op basis van een stappenplan, de bescherming van de soorten tijdens en na de werkzaamheden is geborgd.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

- Aan de hand van de WebGIS-viewer (of een gelijkwaardig systeem) wordt beoordeeld of er beschermde soorten daadwerkelijk of mogelijk (hoge potentie) in en rondom de bebouwing waar de werkzaamheden gaan plaatsvinden aanwezig zijn.
- Indien geen soorten aanwezig dan:
 - Houd rekening met het broedseizoen van vogels;
 - Controleer of aan de eisen van de zorgplicht voldaan wordt;
 - Tref nieuwe voorzieningen zoals aangegeven in werkprotocol 9 en 10.
- Vallen de aanwezige soorten niet onder de generieke SMP-vergunning, dan stelt de ecooloog maatwerk op voor de situatie en vraagt indien nodig een vergunning aan.
- Vallen de aanwezige soorten wel onder de generieke SMP-vergunning, dan wordt er door de vergunninghouder in de salderingsboekhouding per soort gecontroleerd of er voldoende alternatieven in de omgeving aanwezig zijn.
- Indien uit de salderingsboekhouding blijkt dat er onvoldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn voor een soort, worden er conform werkprotocollen 9 tot en met 11 alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd. Hierbij wordt de voorgeschreven gewenningsperiode van het type verblijf in acht genomen.
- Indien uit de salderingsboekhouding blijkt dat er voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn voor de aanwezige soorten, wordt er gekeken of de voorgenomen werkzaamheden onder het SMP vallen (tabel 1).
- Indien de werkzaamheden onder de voorgenomen werkzaamheden vallen zoals genoemd in tabel 1, dan staat er per type werkzaamheid welke werkprotocollen er gevolgd dienen te worden.
- Indien de werkzaamheden niet onder de voorgenomen werkzaamheden vallen zoals genoemd in tabel 1, dan wordt er contact opgenomen met de ecooloog en een vergunningsaanvraag ingediend.

Werkprotocol en natuurmaatregelen.

Elk type ingreep heeft zijn eigen werkprotocol. Voor een lijst van alle ingrepen zie tabel 1 van dit besluit. In bijlage 8 van het SMP staan alle werkprotocollen volledig uitgeschreven. Elk werkprotocol is in grote lijnen op de volgende wijze opgebouwd:

1. Stappenplan waarin bepaald wordt of beschermde soorten:
 - a. aanwezig zijn;
 - b. er een hoge potentie op aanwezigheid is;
 - c. er een matige potentie op aanwezigheid is;
 - d. er een lage potentie op aanwezigheid is.

Elk van deze opties verwijst door naar een volgend onderdeel van het werkprotocol welke in die situatie gevolgd moet worden.

2. Maatwerk bij kwetsbare functies en soorten
3. Per beschermde soort indien aanwezig of hoge potentie:
 - a. De planning in relatie tot de kwetsbare periode
 - b. Realiseren van (alternatieve) verblijfplaatsen
 - c. Welke werkwijze er moet worden toegepast
 - d. De methode van ongeschikt maken
4. Per beschermde soort bij matige potentie hoe (alternatieve) verblijfplaatsen gerealiseerd moeten worden.
5. Per beschermde soort bij lage potentie hoe (alternatieve) verblijfplaatsen gerealiseerd moeten worden.
6. Hoe om te gaan met overige soorten
7. Hoe er met de zorgplicht omgegaan moet worden.

2.11 Tussentijdse- en eindevaluatie

Op basis van de aangeleverde monitoringsgegevens van het vierde loopjaar van deze vergunning. Zal er in loopjaar 5 (het jaar 2030) door het bevoegd gezag een tussentijdse evaluatie van deze GAN-vergunning plaatsvinden. Op basis van deze evaluatie kan het bevoegd gezag ambtshalve dit besluit wijzigen, als zij hier noodzaak voor zien, om de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten te borgen.

Op basis van de aangeleverde monitoringsgegevens van het negende loopjaar van deze vergunning. Zal er in loopjaar 10 (het jaar 2035) door het bevoegd gezag een eindevaluatie van deze GAN-vergunning plaatsvinden. Deze eindevaluatie kan door het bevoegd gezag gebruikt worden bij een eventueel verzoek om verlenging of een nieuwe GAN-aanvraag door de vergunninghouder.

2.12 Goedkeuringsbesluiten

Voor sommige soorten en/of type verblijfplaatsen zijn geen generieke maatregelen mogelijk. In deze gevallen is maatwerk verplicht. Voor deze situaties stelt de ecoloog een maatwerkplan op. Dit maatwerkplan is uniek voor elke situatie. Het maatwerkplan wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag ter goedkeuring. Een maatwerkplan met verzoek tot goedkeuring zal in de volgende gevallen ingediend worden.

- Aantasting van kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen;
- Aantasting van massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis;
- Aantasting van verblijfplaatsen van laatvlieger en meervleermuis.
- Aantasting leefgebied huismus, waarbij het leefgebied dusdanig wordt aangetast dat nabijgelegen huismusnesten hun functie verliezen.

In eerste instantie wordt er altijd zoveel mogelijk om deze verblijfplaatsen heen gewerkt. Alleen als dit echt niet mogelijk is, zal er een maatwerkplan opgesteld worden en ter goedkeuring aangeboden worden. In het geval van een maatwerksituatie geldt dat werkzaamheden pas mogen starten als er een goedkeuringsbesluit door het bevoegd gezag is afgegeven. De vereisten waaraan een goedkeuringsverzoek voor een maatwerkplan dient te voldoen is opgenomen in bijlage 4.

Omdat elke situatie waarin maatwerk vereist wordt uniek is, kunnen wij de voorgestelde opties voor maatwerk uit het SMP niet bij voorhand al beoordelen. Dit omdat het maatwerk afgestemd dient te zijn op de huidige situatie van de verblijfplaats. Hierom zijn de beschreven maatwerkmaatregelen in het SMP voor deze soorten en/of verblijfplaatsen dan ook niet inhoudelijk door ons beoordeeld.

Een goedkeuringsverzoek inclusief het ecologisch werkprotocol maatwerk dient per project, onder vermelding van het kenmerk van deze vergunning, minimaal 8 weken voordat de werkzaamheden (waaronder ook ontmoediging) gepland staan, opgestuurd te worden naar het bevoegde gezag. Een aanvraag voor een goedkeuringsbesluit wordt binnen redelijke termijn, met een streven van 8 weken, beoordeeld. Bij het goedkeuringsverzoek dient bijgevoegd te worden:

- Begeleidingsformulier bij indienen document (zie bijlage 2);
- Ecologisch werkprotocol maatwerk (conform bijlage 4).

Afwijken van maatwerk, dat door het bevoegd gezag (ODBN) middels een goedkeuringsbesluit is goedgekeurd, is zonder wijzigingsbesluit niet toegestaan.

2.13 Salderingsboekhouding

Een uitgangspunt van het SMP is dat het aantal functionele nest- en verblijfplaatsen in de gemeente op ieder moment voldoende is om werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

Om hier te allen tijde voldoende inzicht in te hebben, is het van groot belang dat alle gerealiseerde voorzieningen in een salderingsboekhouding wordt bijgehouden. De salderingsboekhouding geeft een overzicht van de locaties en data waarop alternatieve nest- en verblijfplaatsen beschikbaar zijn. Bij ingrepen kan aan de hand van de salderingsboekhouding worden bepaald of er al voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn voor de SMP-soorten. Een ingreep kan pas plaatsvinden wanneer uit de boekhouding blijkt dat er genoeg alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen 200 meter van het werkgebied en dat deze maatregelen voldoen aan de gewenningsperiode.

Het bijhouden van de salderingsboekhouding is de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder. Het is een van de onderdelen waarmee het werken volgens de vergunning verantwoord wordt. De salderingsboekhouding kan (net als nieuwe resultaten van soortinventarisaties) bijgehouden worden in WebGIS-Publisher (of dergelijke systemen). Ook het gebruik van de voorzieningen door de doelsoorten kan hierin worden bijgehouden. Het bijhouden van de boekhouding gebeurt continu, zodat de boekhouding bij elke raadpleging actueel is. Per ingevoerde voorziening dient in de salderingsboekhouding een aantal details ingevuld te worden, onder andere het type voorziening, plaatsingsdatum, einde gewenningstijd en of het een tijdelijke of permanente voorziening betreft.

2.14 Ecologische plus

In hoofdstuk 5 van het SMP is een uitgebreide uitleg van het realiseren van ecologische plussen en kansen uitgewerkt.

Naast de ‘standaard’ mitigatie om voldoende verblijfplaatsen te behouden is de inzet van een SMP ook gericht op het versterken van de staat van instandhouding van soorten en (lokale) populaties. Door proactief in te zetten op biodiversiteit in het algemeen profiteren naast de SMP-soorten ook andere soorten van maatregelen. Met andere woorden: er worden ‘plussen’ gecreëerd. De gemeente kan op verschillende manieren hieraan bijdragen en dit ook in beleid en afspraken met derden vastleggen. Het creëren van plussen grijpt vooral aan op enerzijds het verbeteren van leefgebied en anderzijds op het vergroten van het aanbod verblijfplaatsen en nestlocaties. Het creëren van plussen kan ook voor andere soorten dan de SMP-soorten zijn. Hierbij kan gedacht worden aan het verbeteren van het leefgebied of het vergroten van het aantal nest- en verblijfplaatsen.

Verbeteren leefgebied

Vogels, vleermuizen en andere soorten zijn afhankelijk van geschikt leefgebied. Veel groen in de bebouwde omgeving heeft positieve effecten op het voedselaanbod, schuilplekken en veilige vliegroutes. De gemeente heeft de ambitie dit te stimuleren en te realiseren door aan te haken bij verschillende beleidsterreinen bijvoorbeeld:

- Vergroening van speeltuinen;
- Inheems groen, groenbeheerplan, bomenplan, laanbeheer, kruidenrijke bermen;
- Klimaatadaptatie, wadi's, regenwaterafkoppeling;
- Groene buurtinitiatieven; buurtmoestuinen, voedselbosjes;
- Groen bij nieuwbouw etc.);
- Werken in openbare ruimte; vleermuisvriendelijke verlichting, amfibievriendelijke kolken.

Vergroten aanbod nest- en verblijfplaatsen

Het vergroten van het aanbod maakt dat er ruimte gecreëerd wordt voor populaties om te groeien. Er zijn verschillende situaties waar er goede gelegenheden zijn om dit aanbod te vergroten, ook voor andere soorten dan de SMP-soorten. Hieronder enkele mogelijkheden:

- Naast de benodigde mitigatie voor SMP- soorten bij ingrepen aan gebouwen (met potentie op SMP-soorten) kunnen meer voorzieningen gerealiseerd worden dan strikt noodzakelijk.
- Gebouwen met lage potentie bij renovatie juist geschikt maken voor soorten door voorzieningen aan te brengen (bijv. toegankelijk dak of spouw, ingebouwde kasten, etc.).
- Aanbrengen van diversiteit aan voorzieningen, die ook geschikt zijn voor niet-SMP-soorten (bijvoorbeeld nestkast voor spreeuw of zwarte roodstaart).
- Natuur inclusieve nieuwbouw, standaard bij nieuwbouw zorgen voor (royale) gelegenheid voor verblijfplaatsen voor (SMP)-soorten. (Bijvoorbeeld toegankelijke spouw en dak, groene omgeving voor huismus)

2.15 WebGIS-viewer

De resultaten verkregen uit het gebiedsbrede veldonderzoek, habitatgeschiktheidsmodel en de potentie analyse worden na het verlenen van deze vergunning vrijgegeven in WebGIS-viewer (of een gelijkwaardig systeem). Data die in WebGIS-viewer worden weergegeven is de samenkomst van weergegeven kaartlagen in de GIS-viewer en aangeleverde werkprotocollen. De gemeente, uitvoerders en particulieren kunnen deze data gebruiken om bij voorgenomen ingrepen te controleren welke werkprotocollen van toepassing zijn.

2.16 Maatregelen

Alle te nemen maatregelen zijn uitgewerkt in de werkprotocollen (bijlage 8 van het SMP). Hierbij is per type ingreep een eigen werkprotocol opgenomen, waarin de maatregelen per soort op uitvoeringsniveau staan beschreven. In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

2.16.1 Werken buiten kwetsbare periode:

In de werkprotocollen wordt meermaals gesproken over kwetsbare periodes van de SMP-soorten. Hieronder is een overzicht weergegeven van de kwetsbare periodes die in deze werkprotocollen worden aangehouden, zie Tabel 2 en Tabel 3. In de werkprotocollen zelf wordt specifiek ingegaan op de juiste uitvoeringsperiode van werkzaamheden. Deze uitvoeringsperiodes zijn zo gekozen dat rekening is gehouden met de kwetsbare periodes van SMP-soorten.

Tabel 2 Kwetsbare periodes SMP-soorten

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Vleermuizen												
Kraamverblijf												
Zomerverblijf												
Paarverblijf												
Klein winterverblijf												
Massa winterverblijf												
Gierzwaluw												
Broedseizoen												
Huismus												
Broedseizoen												
Vorstperiode												
Kwetsbare periode verblijfplaats/nestlocatie – Geen werkzaamheden												
Mogelijk nog kwetsbare periode in geval van late broedsels – Werkzaamheden in principe niet mogelijk												

Tabel 3 Perioden waarin niet gewerkt mag worden vanwege de kwetsbare periodes SMP-soorten, aangegeven voor hoge, matige of lage potentie voor de SMP-soort.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Vleermuizen												
Hoge potentie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Matige potentie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lage potentie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gierzwaluw												
Hoge potentie					■	■	■	■	■	■	■	■
Matige potentie					■	■	■	■	■	■	■	■
Lage potentie					■	■	■	■	■	■	■	■
Huismus												
Hoge potentie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Matige potentie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lage potentie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
■ Kwetsbare periode verblijfplaats/nestlocatie – Geen werkzaamheden ■ Mogelijk nog kwetsbare periode in geval van late broedsels – Werkzaamheden in principe niet mogelijk ■ Kwetsbare periode n.v.t. – Werkzaamheden toegestaan												

2.16.2 Fasering in ruimte en tijd:

In de werkprotocollen wordt ingegaan op fasering die plaats moet vinden binnen de uitvoering van één enkel project. Echter moet er ook fasering plaatsvinden binnen het gehele plangebied. Dit om te voorkomen dat binnen 1 jaar te veel plekken binnen de gemeente werkzaamheden worden uitgevoerd. Fasering en afstemming voor het totaal aantal projecten dat per jaar binnen de gemeente kan worden uitgevoerd is als volgt:

Broedvogels:

- Per 2 jaar worden in niet meer dan 25% van de aangewezen clusters van de huismus werkzaamheden uitgevoerd die negatieve effecten kunnen hebben op nestlocaties van de huismus.
- Per 2 jaar worden in niet meer dan 25% van de aangewezen clusters van de gierzwaluw werkzaamheden uitgevoerd die negatieve effecten kunnen hebben op nestlocaties van de gierzwaluw.
- Er wordt niet tegelijkertijd gewerkt in 2 naast elkaar gelegen clusters.

Vleermuizen:

- Per 2 jaar worden aan niet meer dan 25% van alle bekende kraamverblijfplaatsen werkzaamheden uitgevoerd die negatieve effecten kunnen hebben op de verblijfplaats.
- Per 2 jaar worden aan niet meer dan 25% van alle bekende massa winterverblijfplaatsen werkzaamheden uitgevoerd die negatieve effecten kunnen hebben op de verblijfplaats.
- Er wordt niet tegelijkertijd gewerkt aan 2 kraamverblijfplaatsen binnen dezelfde wijk;
- Er wordt niet tegelijkertijd gewerkt aan 2 massawinterverblijfplaatsen.

2.16.3 Ongeschikt maken:

Soort aanwezig, hoge of matige potentie:

Vleermuizen:

- Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd onder ecologische begeleiding. De ecooloog bepaalt hierbij hoeveel en waar de exclusion flaps/tubes worden geplaatst.
- De ecooloog documenteert altijd de uitgevoerde ecologische begeleiding in een logboek.
- Voor vleermuizen geldt het volgende:
 - Open stootvoegen, gaten en kieren: op een deel van de open stootvoegen/gaten/kieren in de kopgevels, langs gevels en schoorstenen worden exclusion flaps/tubes geplaatst. De overige open stootvoegen/gaten/kieren worden dichtgemaakt met PU-rugvulling (of vergelijkbaar materiaal).
 - Hierbij wordt aan de volgende eisen voldaan:
 - minimaal 50% van de op en stootvoegen/gaten/kieren moet worden voorzien van exclusion flaps/tubes.
 - er mag maximaal 2 meter tussen exclusion flaps/tubes zitten.
 - Kantpannen: de onderzijde van de kantpannen (tussen gevel en pan) wordt afgesloten met rugvulling of ander materiaal als borstels, een brede lat of een ander materiaal geplaatst. Per circa 1,5 meter dakrand wordt de rugvulling/borstel/lat onderbroken en wordt een exclusion flap/ tube geplaatst.
 - Daklijsten: tegen de onderzijde van daklijsten wordt een brede lat getimmerd die de daklijst afsluit, of daklijsten worden afgedicht met PU-rugvulling of borstels; op locaties waar de daklijst kiert wordt de lat onderbroken en wordt een exclusion flap/tube geplaatst. Is de gehele daklijst toegankelijk voor vleermuizen dan wordt per circa 1,5 meter dakrand rugvulling/borstel/lat onderbroken en wordt een exclusion flap/ tube geplaatst.
 - Alle loodslabben worden helemaal open gezet, tenzij dat toegang geeft tot de spouw; in dat geval worden de loodslabben helemaal dicht gezet, als onderdeel van methode voor kantpannen.
 - Overige kieren, zoals kieren langs lateien, dakgoten, windveren, kozijnen, houten betimmeringen, worden gedeeltelijk dichtgezet met PU-rugvulling, het overig deel wordt voorzien van een exclusion flap / tube, als deze breed genoeg is om dienst te doen als uitvliegopening.
 - Er wordt geen gebruik gemaakt van purschuim, glaswol of netten.

Huismus:

- Voor huismussen geldt het volgende:
 - Methode 1: Bij start van de werkzaamheden in (september) oktober t/m februari: Vlak voordat de werkzaamheden plaatsvinden, moeten de panden ongeschikt gemaakt worden voor huismussen, door handmatig alle dakpannen en kantpannen te verwijderen (buiten de kwetsbare periode). Wanneer de nestlocaties van huismussen zich achter houtwerk of goten (kunnen) bevinden, dient ook het houtwerk en/of de goten handmatig verwijderd te worden. Op deze manier wordt voorkomen dat huismussen zich tijdens de ingreep in het gebouw bevinden.
 - Methode 2: Bij start van de werkzaamheden in maart t/m augustus (september): Verblijfplaatsen moeten ongeschikt worden gemaakt tijdens de actieve periode van oktober t/m februari, (maar buiten de kwetsbare periode) van huismussen. Deze methode is ook het beste toepasbaar, wanneer bebouwing ook ongeschikt gemaakt moet worden voor vleermuizen.

- Bij alle te renoveren/slopen woningen wordt bij de onderste rij dakpannen vogelschroot aangebracht, zodat de huismussen niet onder de dakpannen kunnen komen. Er mogen geen gaten of kieren tussen het vogelschroot zitten. Bij het aanbrengen moet gecontroleerd worden dat huismussen niet ingesloten raken onder het dak. Weringsborstels kunnen eventueel ook gebruikt worden, maar moeten heel goed aansluiten en gecontroleerd worden.
- Alle kantpannen worden afgesloten. Dit gebeurt door onder een deel van de kantpannen een PU-rugvulling of houten lat te plaatsen, over de overgebleven openingen moeten exclusion flaps of -tubes geplaatst worden (deze maatregel is ook voor mogelijk aanwezige vleermuizen). Daarbij moet gecontroleerd worden of huismussen hierdoor niet onder het dak ingesloten raken.
- Bij werk in het broedseizoen: voorafgaand aan de werkzaamheden wordt gecontroleerd of er geen broedende huismussen in bebouwing aanwezig zijn. Worden er geen huismussen aangetroffen, dan wordt het gebouw officieel vrijgegeven door de ecooloog en kunnen werkzaamheden worden gestart.
- Aangezien deze maatregelen ook direct ongeschikt maken voor vleermuizen, wordt er ook een vleermuiscontrole uitgevoerd te worden.
- Als er toch broedende huismussen worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen.

Gierzwaluw:

- Voor werkzaamheden in de periode half april tot en met half september, moet vooraf ongeschikt worden gemaakt in de niet kwetsbare periode van de gierzwaluw. Voor de methode van ongeschikt maken wordt dezelfde methode gehanteerd als voor vleermuizen, zoals eerder beschreven in dit hoofdstuk.
- Voor werkzaamheden in de periode half september tot en met half april, is voor uitvoeren van de werkzaamheden ongeschikt maken voor gierzwaluwen niet noodzakelijk.

Afwijken Kennisdocument werken binnen kwetsbare periode gierzwaluw:

Veel van de werkzaamheden zijn niet mogelijk in de winterperiode vanwege de lage temperaturen en neerslag. Schilderwerk, voegwerk, dakwerk en in mindere mate ook metselwerk kunnen niet worden uitgevoerd bij regenachtig weer. Bij regulier onderhoud worden diverse werkzaamheden in een vaste volgorde uitgevoerd, waarbij het niet mogelijk is om een type werk veel later uit te voeren dan de rest. Bij regulier onderhoud wordt vaak een aantal grote werkzaamheden gecombineerd en gelijktijdig of direct na elkaar uitgevoerd. Woningcorporaties doen dit bewust om ervoor te zorgen dat de overlast aan bewoners beperkt is tot een overzichtelijke en aaneengesloten periode. Daarnaast is het praktisch gezien onmogelijk om alle werkzaamheden uit het regulier onderhoud uit te voeren in de periode tussen (gierzwaluw)broedseizoen en de winterperiode van vleermuizen; daarvoor is deze periode te kort. Daarom is ervoor gekozen om werkzaamheden waarbij op voorhand negatieve effecten op broedende gierzwaluwen kunnen worden voorkomen, toe te staan in het broedseizoen.

Lage potentie:

Bij lage potentie wordt er voorafgaand aan de werkzaamheden niet ongeschikt gemaakt.

Controlerende vleermuis:

- Na het ongeschikt maken moet de bebouwing minimaal 5 nachten ongemoeid blijven staan met avondtemperaturen van < 10 °C en geen regen rond uitvliegtijd. Hierbij geldt dat de avondtemperatuur op tenminste 3 aaneengesloten dagen < 10 °C zijn en het niet regent rond uitvliegtijd.

- Na de in het vorige punt beschreven periode, wordt door middel van een ochtend- of avondronde door een ecooloog gecontroleerd of de/het gebouw(en) vrij is/zijn van vleermuizen (de ecooloog besluit welke ronde wordt uitgevoerd). Worden er geen vleermuizen aangetroffen wordt het gebouw officieel vrijgegeven door de ecooloog en kunnen werkzaamheden worden gestart.
- Als er toch vleermuizen worden aangetroffen, moeten opnieuw maatregelen worden genomen om vleermuizen te weren, voordat wordt overgegaan op de ingreep. Vleermuizen weren wordt uitgevoerd door eerder beschreven werkwijze.

2.16.4 Tijdelijke voorzieningen bij onvoldoende alternatieven:

Voordat kan worden gestart met de werkzaamheden moet voor elk gebouw met een aangetroffen verblijfplaats en/of nestlocatie die verdwijnt of met een hoge potentie alternatieve verblijfplaatsen voor betreffende SMP-soort(en) gerealiseerd worden. Deze verblijfplaatsen en/of nestlocaties moeten worden gerealiseerd binnen een straal van 200 meter van de oorspronkelijke locatie. Zie voor de uitgebreide uitwerking de volgende werkprotocollen:

- Werkprotocol 9 'Realiseren alternatieve verblijfplaatsen in bestaande gebouwen';
- Werkprotocol 10 'Realiseren alternatieve verblijfplaatsen in nieuwbouw'.
- Werkprotocol 11 'Realiseren tijdelijke verblijfplaatsen'.

Alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd voor de start van het uitvoeren van de werkzaamheden. De volgende stappen worden doorlopen:

1. **Voor vleermuizen:** Controleer de salderingsboekhouding op de aanwezigheid van ongebruikte alternatieve verblijfplaatsen binnen 200 meter van voorgenomen ingreep. (alternatieve kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis moeten binnen 50 meter aanwezig zijn). **Voor huismus:** Controleer de salderingsboekhouding op de aanwezigheid van ongebruikte alternatieve nestlocaties binnen 50 à 200 meter van voorgenomen ingreep.
2. Controleer de mitigatieopgave voor de voorgenomen ingreep en aanwezigheid van soorten/potentie in Werkprotocol 9 of Werkprotocol 11.
3. Zijn er voldoende ongebruikte alternatieve verblijfplaatsen/nestlocaties aanwezig EN er is aan de gewenningsperiode voldaan, dan is aan de mitigatieopgave voldaan. In dit geval kunnen werkzaamheden worden gestart, rekening houdend met de kwetsbare periodes van SMP-soorten, aangepaste planning en aangepaste werkwijze.
4. Zijn er niet voldoende alternatieve verblijfplaatsen in de buurt, dan moeten deze alsnog worden gerealiseerd. Het beste is om direct permanente verblijfplaatsen te realiseren. Zie daarvoor: Werkprotocol 9. Deze voorzieningen kunnen worden meegeteld als plussen in de salderingsboekhouding.
5. Is dit niet mogelijk realiseer dan tijdelijke verblijfplaatsen. Zie daarvoor: Werkprotocol 11. Deze verblijfplaatsen worden niet meegeteld als plussen in de salderingsboekhouding.
6. Voldoe aan de gewenningsperiode van permanente en/of tijdelijke verblijfplaatsen en/of nestlocaties, dit is weergegeven in Werkprotocol 9 of Werkprotocol 11.

Voor gierzwaluw: Bij werkzaamheden van half september tot en met maart: Er hoeven geen alternatieve nestlocaties gerealiseerd te worden. Na de werkzaamheden moet het dak weer toegankelijk worden gemaakt voor gierzwaluwen. Kan dat niet, dan moeten permanente nestlocaties worden gerealiseerd. Deze permanente nestlocaties moeten voor half april aanwezig zijn. In Werkprotocol 9 staat opgenomen hoe deze verblijfplaatsen gerealiseerd dienen te worden. Neem alle gerealiseerde nestlocaties op in de salderingsboekhouding.

2.16.5 Werkwijze:

Vleermuizen:

- Wanneer werkzaamheden op grote schaal plaatsvinden (meer dan 5 woningblokken) en er zijn verblijfplaatsen aanwezig en/of de bebouwing heeft hoge potentie voor vleermuizen, dan wordt er gefaseerd in tijd en ruimte. Zo wordt voorkomen dat het functionele leefgebied en de verblijfplaatsen in één keer verdwijnen. Vleermuizen krijgen alternatieven geboden in de bestaande bebouwing, voordat een nieuw deel van de verblijfplaatsen verdwijnt.
 - Let op: wanneer 2 verschillende projecten in dezelfde wijk plaatsvinden, of elkaar grenzen, moet worden gefaseerd in tijd en ruimte.
 - Fasering vindt plaats door de bebouwing verspreid over 2 of meer jaar te renoveren, waarbij in fase 1 maximaal 50% van de verblijfplaatsen binnen de kolonie tegelijk verstoord of aangetast worden.
 - Na afloop van de werkzaamheden moet de gerenoveerde bebouwing weer geschikt worden gemaakt voor vleermuizen (Zie Werkprotocol 9).
- Bij isolatiewerkzaamheden wordt altijd een ecooloog betrokken om te waarborgen dat alle maatregelen op de juiste wijze worden toegepast en om de uitvoering te begeleiden. Voor particulieren geldt dat de isolatie uitgevoerd wordt door een bedrijf dat gecertificeerd is in natuurvriendelijk isoleren.
- Bebouwing wordt altijd voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Bij werkzaamheden aan het kozijn in de maanden april tot oktober wordt voor aanvang van de werkzaamheden enkele malen met een hamer langs alle zijden van het kozijn geklopt. Daarna moeten de kozijnen ongeveer een kwartier ongemoeid worden gelaten. Eventueel aanwezige vleermuizen krijgen zo de tijd om wakker te worden en weg te kruipen van het lawaai. Na die tijd moet de aannemer visueel spleten en holtes onder het kozijn inspecteren op de aanwezigheid van vleermuizen.
- Ongeschikt maken mag enkel plaatsvinden buiten de kwetsbare periode van vleermuizen.

Huismus:

Huismussen maken jaarrond gebruik van hun nestlocatie. Wanneer er huismusnesten aanwezig zijn en/of de bebouwing heeft hoge potentie voor huismussen, dan worden er maatregelen genomen om verstoring zoveel mogelijk te voorkomen.

- Wanneer na-isolatie plaatsvindt en er zijn meer dan 10 huismusnesten aangetroffen (er is sprake van een hotspot), dan mogen werkzaamheden niet in het broedseizoen plaatsvinden, maar enkel in de periode van (september) oktober – februari.
- In de periode (september) oktober – februari:
 - Het nest moet altijd toegankelijk blijven tijdens de werkzaamheden. Er mogen geen obstakels voor de ingang van het nest worden geplaatst.
 - Tijdens de vorstperiodes (temperatuur ≤ 0 °C) mogen bij de werkprotocollen 2, 3, 6 en 8 tot een afstand van maximaal 2 meter onder de dakgoot plaatsvinden. Als dit niet mogelijk is moet buiten de vorstperiode gewerkt worden.
 - Zijn op locatie bekende nesten van huismus aanwezig of heeft het gebouw een hoge potentie hiertoe en moeten werkzaamheden al in september worden gestart, dan moet er voorafgaand een broedvogelcheck plaatsvinden door een ecooloog. Wanneer geen broedende huismussen worden waargenomen, mogen werkzaamheden in september worden gestart.
 - Struiken en hagen moeten gehandhaafd blijven, zodat schuilgelegenheid voor huismussen beschikbaar blijft.
- In de periode maart – augustus:
 - Voorafgaand aan de werkzaamheden moet bebouwing ongeschikt worden gemaakt voor huismussen.

- Ongeschikt maken mag plaatsvinden, mits er voldoende alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn. Zijn deze er niet, dan moeten deze alsnog gerealiseerd worden en moet er rekening gehouden worden met de gewenningsperiode.

Gierzwaluw:

Bij werkzaamheden van half september tot en met maart: Werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden zonder restricties voor gierzwaluw. Werkzaamheden moeten zijn afgerond voor half april. De periode half april tot eind augustus is een gesloten periode, tenzij de werkzaamheden vallen onder werkprotocol 4 tot en met 6 of er buiten het broedseizoen ongeschikt is gemaakt.

Matige potentie

Vooraf aan de werkzaamheden worden er geen tijdelijke (alternatieve) verblijfplaatsen/nestlocaties gerealiseerd.

Na afloop van de werkzaamheden:

Voor elk gebouw met een matige potentie moeten permanente alternatieve verblijfplaatsen/nestlocaties voor betreffende SMP-soort(en) met matige potentie gerealiseerd worden. De mitigatieopgave voor bebouwing met matige potentie is lager dan de mitigatieopgave voor hoge potentie gebouwen. Deze verblijfplaatsen/nestlocaties moeten zoveel mogelijk op de locatie zelf gerealiseerd worden. Uitwijken naar andere locaties is in het uiterste geval mogelijk, bijvoorbeeld in het geval bij sloop zonder nieuwbouw, of bij de afwezigheid van voldoende kopgevels of geschikte daken. Zie voor de uitgebreide uitwerking hiervan werkprotocol 9. De gerealiseerde verblijfplaatsen/nestlocaties worden opgenomen in de salderingsboekhouding.

Lage potentie:

Vooraf aan de werkzaamheden worden er geen (alternatieve) verblijfplaatsen/nestlocaties gerealiseerd.

Na afloop van de werkzaamheden:

Voor elk gebouw met een lage potentie moet na afloop van de werkzaamheden het gebouw geschikt worden gemaakt voor SMP-soorten, zover de gebouweigenschappen dat toelaten.

Zie voor de uitgebreide uitwerking hiervan werkprotocol 9 'Realiseren alternatieve verblijfplaatsen in bestaande gebouwen'.

De gerealiseerde verblijfplaatsen/nestlocaties worden opgenomen in de salderingsboekhouding.

2.16.6 Permanente voorzieningen

In de werkprotocollen 9 en 10 van bijlage 8 van het SMP staat uitgelegd hoe permanente verblijfplaatsen gerealiseerd worden onder het SMP. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het realiseren van verblijfplaatsen in bestaande woningen en in nieuwbouw.

Bestaande bebouwing:

Het is verplicht om permanente alternatieve verblijfplaatsen/nestlocaties in bestaande bebouwing te realiseren, als compensatie voor bestaande verblijfplaatsen die aangetast worden bij een ingreep. Dit is de minimale taakstelling.

Maar ook als in bestaande bebouwing met hoge potentie geen beschermde soorten zijn aangetroffen, of er is sprake van bebouwing met matige of lage potentie, is het noodzakelijk om bij een ingreep permanente voorzieningen voor beschermde soorten te realiseren. Dit is nodig om een positieve salderings-boekhouding te realiseren en te behouden en daarmee ecologische plussen te creëren.

In werkprotocol 9 wordt per soort uitgelegd welke voorzieningen getroffen moeten worden. Bij grootschalige ingrepen wordt de mitigatieopgave in overleg met een ter zake kundig ecooloog opgesteld, volgens de voorwaarden die in werkprotocol 9 staan beschreven. Om ervoor te zorgen dat de getroffen maatregelen effectief zijn, is het zaak om standaarden en richtlijnen te volgen voor maatregelen waarvan met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bekend is dat ze werken voor de soort(en). In werkprotocol 9 worden deze standaarden en richtlijnen per soortgroep behandeld. De minimale taakstelling die hierbij in ieder geval wordt aangehouden wanneer het om hoge, matige of lage potentie gaat, is weergegeven in de tabellen 4, 5 en 6. Alles wat boven op de minimale taakstelling wordt gerealiseerd telt als plussen in de salderingsboekhouding.

Het uitgangspunt bij het realiseren van permanente alternatieve verblijfplaatsen/nestlocaties is om altijd eerst te proberen om de bestaande bebouwing zo geschikt mogelijk te maken voor beschermde soorten. Dit geeft een goede plus omdat zo in één gebouw meerdere voorzieningen voor vleermuizen en broedvogels aanwezig zijn. Daarmee worden meerdere verschillende verblijfplaatsen aangeboden (denk hierbij aan toegang tot onder de dakpannen, ruimte achter boeiborden, een toegankelijke spouwmuur en dergelijke). Dit voorkomt ook een grote hoeveelheid aan inbouwkasten op een kopgevel en het bijkomende ruimtegebrek om de mitigatie te realiseren. Mocht het toch niet mogelijk zijn om bestaande bebouwing geschikt te maken voor beschermde soorten door de aard van de ingreep en de eigenschappen van het gebouw, dan wordt er gekeken naar de toepassing van inbouwkasten.

Vleermuizen

Voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen verschillende voorzieningen gerealiseerd worden. Het succes van een verblijfplaats wordt bepaald door onder andere temperatureigenschappen, de afmetingen en de bereikbaarheid. Per plangebied moeten meerdere voorzieningen getroffen worden om een positieve salderingsboekhouding te maken of behouden. De keuze van mitigatie wordt bepaald volgens onderstaand stappenplan. Zie hoofdstuk 9.1 van bijlage 8 van het SMP voor de verdere uitwerking van iedere stap.

Stappenplan:

1. Kan de spouwmuur (bij delen) van het gebouw over de gehele lengte worden opengehouden? Wanneer dit leidt tot koudebruggen of te veel vocht ophoping niet kan worden voorkomen, of andere zwaarwegende redenen, onderzoek optie 2.
2. Kan met voorzetgevels of isolerende buitenschil worden gewerkt waarbij de verblijfplaats intact blijft? Wanneer de constructie van de gevel dit niet aan kan of er geen ruimte voor in de constructie is of andere zwaarwegende redenen onderzoek optie 3.
3. Kan de spouwmuur voor een deel worden opengehouden met een minimale afmeting van 1 m²? Wanneer dit nog steeds leidt tot koudebruggen of te veel vocht ophoping niet kan worden voorkomen, onderzoek optie 4.
4. Er moet een inbouwkast worden toegepast. Kan er een meerlaagse inbouwkast geplaatst worden met tenminste 4 geschakelde delen of een andere kast die is goedgekeurd als kraamkast? Kan dit niet, onderzoek optie 5.
5. Kan er met behulp van extra gevelbetimmering een extra buffer laag over de kraamkast worden aangebracht om zo een gradiënt te creëren van de buitengevel naar de binnengevel. Dit geeft een grote meerwaarde aan een vleermuisverblijf. Kan dit niet, onderzoek optie 6.
6. Kunnen boeiboorden worden toegepast die extra ruimte verschaffen voor zomer- en/of paarverblijfplaatsen. Kan dit niet, onderzoek optie 7.
7. Kunnen door de constructie van het gebouw (veel ramen/deuren/uitstaande balkons etc.) onverhoopt niet alle voorgeschreven mitigatie geplaatst worden op de gebouwen waar renovatie plaatsvindt, mag in dit uiterste geval uitgeweken worden naar een aangrenzende locatie. Let op dat de alle mitigatie binnen 200 meter moeten worden geplaatst.

Tabel 4 Vleermuizen: Minimale taakstelling bij realiseren van permanente alternatieve verblijfplaatsen in bestaande bouw.

Vleermuis aanwezig	Hoge potentie	Matige potentie	Lage potentie
Toepassing A. Inclusief bouwen; gebouw geschikt maken			
Per verblijfplaats die verdwijnt, dient minimaal 50% van de gevels, met een minimum van 2 gevels, geschikt en toegankelijk te zijn.	Maak minimaal 50% van de gevels, met een minimum van 1 gevel, geschikt en toegankelijk	Maak minimaal 50% van de kopgevels geschikt en toegankelijk ²	Indien mogelijk kopgevels geschikt maken en toegankelijk ²
A. Minimale taakstelling:			
– Bij (schijn)gevel en gevelbetimmering: per verblijfplaats minimaal een ruimte van 100cm x 100cm per gevel, zie Figuur 1 en Figuur 5 OF – Voorzetgevel: gehele oorspronkelijke spouw blijft beschikbaar OF – Dakvlak: per verblijfplaats minimaal 1 dakvlak van 6x6m	– Bij (schijn)gevel en gevelbetimmering: minimaal een ruimte van 100cm x 100cm per gevel OF – Voorzetgevel: gehele oorspronkelijke spouw blijft beschikbaar OF – Dakvlak minimaal 1 dakvlak van 6x6m	– Bij (schijn)gevel en gevelbetimmering: minimaal een ruimte van 100cm x 100cm per gevel OF – Voorzetgevel: gehele oorspronkelijke spouw blijft beschikbaar OF – Dakvlak: minimaal 1 dakvlak van 6x6m	– geen
A. Ecologische plus:			
Elk extra geschikt dakvlak en elke extra 2m ² geschikte gevel wordt gezien als plus	Elk extra geschikt dakvlak, en elke extra 2m ² geschikte gevel wordt gezien als plus	Elk extra geschikt dakvlak en elke extra 2m ² geschikte gevel wordt gezien als plus	Alle voorzieningen met de genoemde dimensies worden gezien als plus
Toepassing B. Inbouwvoorzieningen, indien gebouw geschikt maken niet mogelijk is:			
Per verblijfplaats die verdwijnt: <u>Zomer-/paarverblijf</u> : 4 inbouwkasten, waarvan ten minste 2 met minimale afmeting 30 x 80 cm ¹ <u>Kraamverblijf</u> : 4 inbouwkasten geschikt voor kraamgroepen (meerlaagse geschakelde kasten of specifieke kraamkasten). Altijd maatwerk <u>Massawinterverblijf</u> : Bij voorkeur behouden, anders altijd maatwerk	Per kopgevel: - Minimaal 1 inbouwkast geschikt voor kraamgroepen (geschakelde kast, bestaande uit 4 delen of specifieke kraamkast) ^{1,2}	Per kopgevel: - Minimaal 2 inbouwkasten met minimale afmeting 15 x 80 cm (bxh) ^{1,2}	Inbouwkasten inbouwen indien mogelijk
B. Ecologische plus			
Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle kasten worden gezien als plus

Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw kunnen vervangende nestkasten of geïntegreerde nestgelegenheden worden geplaatst. Het succes van een verblijfplaats wordt bepaald door temperatureigenschappen, de afmetingen en de bereikbaarheid. Per plangebied worden meerdere voorzieningen getroffen om een positieve salderingsboekhouding te maken of te behouden. Zie hoofdstuk 9.2 van bijlage 8 van het SMP voor de verdere uitwerking van iedere maatregel.

Tabel 5 Gierzwaluw: Minimale taakstelling bij realiseren van permanente alternatieve verblijfplaatsen in bestaande bouw.

Gierzwaluw aanwezig	Hoge potentie	Matige potentie	Lage potentie
Toepassing A. Inclusief bouwen; gebouw geschikt maken			
Per nestlocatie die verdwijnt, dient minimaal 1 dakvlak geschikt en toegankelijk	Maak minimaal 50% van de dakvlakken, met een minimum van 1 dakvlak, geschikt en toegankelijk	Maak minimaal 50% van de dakvlakken geschikt en toegankelijk	Indien mogelijk dakvlak(ken) geschikt en toegankelijk
A. Minimale taakstelling:			
– Dakvlakken op oost of noord + 1 inbouwkast – Invliegopeningen via kantpannen: per nest minimaal de helft van de lengte van de dakrand met minimale diepte van 1m¹ (gerekend in breedte van de woning) OF – Invliegopeningen in dak(rand)ombouwen: per nest minimaal 5m¹ van de lengte van de dakrand – (gerekend over de breedte van het pand) / de helft van de lengte van de dakrand (gerekend in breedte van de woning)	– Dakvlakken op oost of noord + 1 inbouwkast – Invliegopeningen via kantpannen: minimaal de helft van de lengte van de dakrand met een minimale diepte van 1m¹ (gerekend in breedte van de woning) OF – Invliegopeningen in dak(rand)ombouwen: minimaal 5m¹ van de lengte van de dakrand – (gerekend over de breedte van het pand) / de helft van de lengte van de dakrand (gerekend in breedte van de woning)	– Dakvlakken op oost of noord + 1 inbouwkast – Invliegopeningen via kantpannen: minimaal de helft van de lengte van de dakrand met een minimale diepte van 1m¹ (gerekend in breedte van de woning) – OF – Invliegopeningen in dak(rand)ombouwen: minimaal 5m¹ van de lengte van de dakrand – (gerekend over de breedte van het pand) / de helft van de lengte van de dakrand (gerekend in breedte van de woning)	– Dakvlakken op oost of noord
A. Ecologische plus			
Elk extra halve lengte dakrand of ombouw of 5m ¹ dakombouw wordt gezien als plus	Elk extra halve lengte dakrand of ombouw of 5m ¹ dakombouw wordt gezien als plus	Elk extra halve lengte dakrand of ombouw of 5m ¹ dakombouw wordt gezien als plus	Alle voorzieningen worden gezien als plus
Toepassing B. Inbouwvoorzieningen, indien gebouw geschikt maken niet mogelijk is:			
Per nestlocatie die verdwijnt: - Minimaal 3 inbouwkasten	Per kopgevel: - Minimaal 3 inbouwkasten ^{1,2}	Per kopgevel: - Minimaal 2 inbouwkasten ^{1,2}	Inbouwkasten inbouwen indien mogelijk
B. Ecologische plus			
Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle kasten worden gezien als plus

Huismus

Voor de huismus kunnen vervangende nestkasten of geïntegreerde nestgelegenheden worden geplaatst. Het succes van een verblijfplaats wordt bepaald door temperatureigenschappen, de afmetingen en de bereikbaarheid. Per plangebied moeten meerdere voorzieningen getroffen worden om een positieve salderingsboekhouding te maken of behouden. Zie hoofdstuk 9.3 van bijlage 8 van het SMP voor de verdere uitwerking van iedere maatregel.

Tabel 6 Huismus: Minimale taakstelling bij realiseren van permanente alternatieve verblijfplaatsen in bestaande bouw

Huismus aanwezig	Hoge potentie	Matige potentie	Lage potentie
Toepassing A. Inclusief bouwen; gebouw geschikt maken			
Per nestlocatie die verdwijnt, dient minimaal 1 dakvlak geschikt en toegankelijk	Maak minimaal 50% van de dakvlakken, met een minimum van 1 dakvlak, geschikt en toegankelijk	Maak minimaal 50% van de dakvlakken geschikt en toegankelijk	Indien mogelijk dakvlak(ken) geschikt en toegankelijk maken
A. Minimale taakstelling:			
- Dakvlakken op oost of noord - Invliegopeningen via dakgoot: per nest minimaal 5m ¹ (gerekend over de breedte van het pand) EN - Invliegopeningen via kantpannen minimaal de helft van de lengte van de dakrand	- Dakvlakken op oost of noord - Invliegopeningen via dakgoot: per nest minimaal 5m ¹ (gerekend over de breedte van het pand) OF - Invliegopeningen via kantpannen minimaal de helft van de lengte van de dakrand	- Dakvlakken op oost of noord - Invliegopeningen via dakgoot: per nest minimaal 5m ¹ (gerekend over de breedte van het pand) OF - Invliegopeningen via kantpannen minimaal de helft van de lengte van de dakrand	- Dakvlakken op oost of noord
A. Ecologische plus			
Elk extra 5m ¹ / halve lengte dakrand wordt gezien als plus	Elk extra 5m ¹ / halve lengte dakrand wordt gezien als plus	Elk extra 5m ¹ / halve lengte dakrand wordt gezien als plus	Alle voorzieningen worden gezien als plus
Toepassing B. Inbouwvoorzieningen, indien gebouw geschikt maken niet mogelijk is:			
Per nestlocatie die verdwijnt: - Minimaal 2 inbouwkasten	Per kopopgevel: - Minimaal 2 inbouwkasten ^{1,2}	Per geschikte kopgevel: - Minimaal 1 inbouwkast ^{1,2}	Inbouwkasten inbouwen indien mogelijk
B. Ecologische plus			
Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle kasten worden gezien als plus

Naast de maatregelen genoemd in tabel 6, wordt voor de huismus ook bij de toepassing van het beschikbaar houden van het dakvlak ook 1 inbouwnestkast per kopgevel geplaatst.

Leefgebied huismus

In werkprotocol 9 wordt uitgebreid omschreven hoe er omgegaan wordt met functioneel leefgebied van de huismus. Indien er functioneel leefgebied van de huismus verwijderd wordt dat aanwezig is op het perceel waar werkzaamheden worden uitgevoerd. Worden in grote lijnen de volgende maatregelen getroffen:

- Groenstructuren worden gerealiseerd in de buurt van broed- en foerageerplekken, bij voorkeur binnen 2,5 meter maar in ieder geval binnen 5 tot 10 meter.
- Groenstructuren moeten een hoogte van 2 á 3 meter hebben.

- Compensatie en mitigatie van huismusleefgebied is maatwerk. Overleg met een deskundig ecooloog is in deze gevallen altijd noodzakelijk. Het is aan de deskundig ecooloog om te bepalen welke maatregelen minimaal noodzakelijk zijn.
- Er worden voldoende dekkingsmogelijkheden behouden of ontwikkeld door het aanplanten van doornige struiken, groenblijvende heesters en klimplanten binnen 10 meter van waar gefoerageerd wordt.
- Foerageer gebieden worden behouden of ontwikkeld door het in stand houden of ontwikkelen van overhoekjes of stroken ruigte met onkruiden als bron voor voedsel.
- Voldoende drinkwater wordt behouden of ontwikkeld door aanleg van vijvers en natuurvriendelijke oevers.
- Voldoende mogelijkheden tot het nemen van stofbaden worden behouden of ontwikkeld door zandige plekken te handhaven/realiseren.

Nieuwbouw:

Bij nieuwbouw na sloop is het verplicht om permanente alternatieve verblijfplaatsen/nestlocaties in nieuwbouw te realiseren. Dit dient als compensatie voor bestaande verblijfplaatsen die worden weggenomen bij sloop van de oude bebouwing. Maar ook als in gesloopte bebouwing met hoge potentie geen beschermde soorten zijn aangetroffen, of er is sprake van bebouwing met matige of lage potentie, is het noodzakelijk om na de sloop nieuwe permanente voorzieningen voor beschermde soorten te realiseren. Dit is nodig om het aanbod van verblijfplaatsen te borgen. Daarbij draag dit bij om een positieve salderingsboekhouding te realiseren en te behouden en daarmee ecologische plussen te creëren.

Om ervoor te zorgen dat de getroffen maatregelen effectief zijn, is het zaak om standaarden en richtlijnen te volgen voor maatregelen waarvan met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bekend is dat ze werken voor de soort(en). In bijlage 10 van het SMP worden deze standaarden en richtlijnen per soortgroep behandeld.

In tabel 8, 9 en 10 wordt aangegeven welke maatregelen er genomen worden bij natuur inclusief bouwen. In tabel 7 staat aangegeven wat er met de voetnoten bedoeld wordt.

Tabel 7 betekenis voetnoten tabel 4, 5, 6, 8, 9 en 10.

¹ Een variatie aan verschillende type kasten plaatsen is te verkiezen boven 1 type kast ophangen. Zo wordt er ook een verschil gecreëerd in aanbod.

² In de tabel spreken we over minimale kastenopgave per geschikte kopgevel. We gebruiken het aantal geschikte kopgevels als maat om tot het totaal aantal te realiseren kasten per project te komen. Echter mogen kasten ook op geschikte gevels gerealiseerd worden. Wanneer een pand geen kopgevel heeft, moet hier 'per gevel' worden gelezen.

NB: bij het berekenen hoeveel permanente voorzieningen moeten worden gerealiseerd, geldt er maar een regelset per pand/bebouwing. Voorbeeld; een woningblok heeft een vleermuisverblijfplaats en geldt als hoge potentie voor vleermuizen. Dan wordt het aantal te realiseren voorzieningen voor het betreffende blok berekend vanuit de regelset van 'soort aanwezig' gevolgd en niet die van 'hoge potentie'.

Vleermuizen

Tabel 8 Vleermuizen: Minimale taakstelling bij realiseren van permanente alternatieve verblijfplaatsen in nieuwbouw.

Vleermuizen aanwezig	Hoge/matige/lage potentie
Toepassing A. Inclusief bouwen; gebouw geschikt maken	
Per verblijfplaats die verdwijnt, dient minimaal 50% van het aantal gevels, met een minimum van 2 gevels, geschikt en toegankelijk te zijn.	Maak minimaal 50% van de gevels, met een minimum van 1 gevel, geschikt en toegankelijk.
A. Minimale taakstelling:	
Minimale taakstelling: – Spouwmuren: per verblijfplaats minimale afmetingen: 2m x 1m (hxb) OF – Holten in afwerking etc: per verblijfplaats minimaal 5m¹ OF – Dakvlak: per verblijfplaats minimaal 1 dakvlak van 6x6m	– Spouwmuren: minimale afmetingen: 2m x 1m (hxb) OF – Holten in afwerking etc: minimaal 5m¹ OF – Dakvlak: per verblijfplaats minimaal 1 dakvlak van 6x6m
A. Ecologisch plus:	
Elk extra geschikt dakvlak, elke 10m ¹ geschikte afwerking of elke 4m ² geschikte gevel wordt gezien als plus	Elk extra geschikt dakvlak, elke 10m ¹ geschikte afwerking of elke 4m ² geschikte gevel wordt gezien als plus
Toepassing B. Inbouwvoorzieningen, wanneer inclusief bouwen niet mogelijk is:	
– Per verblijfplaats die verdwijnt: Minimaal 4 inbouwkasten waarvan 1 geschikt als kraamverblijf¹ Geschikt kraamverblijf: Meerlaagse geschakelde verblijfplaatsen, of specifieke kraamkasten. De enkele inbouwkasten hebben een minimale afmeting 50 x 80 cm.	Per geschikte kopgevel: – 2 geschakelde inbouwkasten van beide 4 delen en meerlaags^{1,2}
B. Ecologisch plus:	
Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus

Tabel 9 Gierzwaluw: Minimale taakstelling bij realiseren van permanente alternatieve verblijfplaatsen in nieuwbouw.

Gierzwaluw aanwezig	Hoge/matige/lage potentie
Toepassing A. Inclusief bouwen; gebouw geschikt maken	
Per nestlocatie die verdwijnt, dient minimaal 1 dakvlak geschikt en toegankelijk	Maak minimaal 50% van de dakvlakken, met een minimum van 1 dakvlak, geschikt en toegankelijk
A. Minimale taakstelling:	
– Dakvlakken op oost of noord – Invliegopeningen via kantpannen: per nest minimaal de helft van de lengte van de dakrand met minimale diepte van 1m¹ (gerekend in breedte van de woning) OF – Invliegopeningen in dak(rand)ombouwen: per nest minimaal 5m¹ van de lengte van de dakrand – (gerekend over de breedte van het pand) / de helft van de lengte van de dakrand (gerekend in breedte van de woning)	– Dakvlakken op oost of noord – Invliegopeningen via kantpannen: minimaal de helft van de lengte van de dakrand met minimale diepte van 1m¹ (gerekend in breedte van de woning) OF – Invliegopeningen in dak(rand)ombouwen: minimaal 5m¹ van de lengte van de dakrand – (gerekend over de breedte van het pand) / de helft van de lengte van de dakrand (gerekend in breedte van de woning)
A. Ecologisch plus:	
Elk extra halve lengte dakrand of ombouw of 5m ¹ dakombouw wordt gezien als plus.	Elk extra halve lengte dakrand of ombouw of 5m ¹ dakombouw wordt gezien als plus.
Toepassing B. Inbouwvoorzieningen, wanneer inclusief bouwen niet mogelijk is:	
Voor elke gevonden nestlocatie: - Minimaal 3 inbouwkasten	Per geschikte kopgevel: - Minimaal 3 inbouwkasten ^{1,2}
B. Ecologisch plus:	
Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus

Tabel 10 Huismus: Minimale taakstelling bij realiseren van permanente alternatieve verblijfplaatsen in nieuwbouw.

Huisumus aanwezig	Hoge/matige/lage potentie
Toepassing A. Inclusief bouwen; gebouw geschikt maken	
Per nestlocatie die verdwijnt, dient minimaal 1 dakvlak geschikt en toegankelijk	Maak minimaal 50% van de dakvlakken, met een minimum van 1 dakvlak, geschikt en toegankelijk
A. Minimale taakstelling:	
- Dakvlakken op oost of noord - Invliegopeningen via dakgoot: per nest minimaal 5m¹ (gerekend over de breedte van het pand) EN - Invliegopeningen via kantpannen minimaal de helft van de lengte van de dakrand	- Dakvlakken op oost of noord - Invliegopeningen via dakgoot: minimaal 5m¹ (gerekend over de breedte van het pand) OF - Invliegopeningen via kantpannen: minimaal de helft van de lengte van de dakrand
A. Ecologisch plus:	
Elk extra 5m ¹ / halve lengte dakrand wordt gezien als plus	Elk extra 5m ¹ / halve lengte dakrand wordt gezien als plus
Toepassing B. Inbouwvoorzieningen, wanneer inclusief bouwen niet mogelijk is:	
Voor elke gevonden nestlocatie: - Minimaal 2 inbouwkasten	Per geschikte kopgevel: - Minimaal 2 inbouwkasten ^{1,2}
B. Ecologisch plus:	
Alle extra kasten worden gezien als plus	Alle extra kasten worden gezien als plus

2.17 Maatwerk bij bijzondere verblijfplaatsen of soorten

Maatwerk houdt in dat voor bijzondere soorten en/of functies het inbouwen van kasten onvoldoende mitigatie is. In deze gevallen moet altijd gekeken worden naar mogelijkheden om de verblijfplaats te behouden. Wanneer dat niet mogelijk is, moet een specifiek ontwerp plaatsvinden voor de vervangende verblijfplaatsen en is gerichte monitoring van belang. Daarom wordt er in deze situaties altijd een ecooloog ingeschakeld. Voor de concrete werkwijze voor maatwerk voor laatvlieger en meervleermuis, zie het opgestelde procesdocument (bijlage 9 van het SMP). Ook bij hoge potentie voor laatvlieger en meervleermuis dient het procesdocument te worden gevolgd.

In de volgende situaties is maatwerk altijd van toepassing:

- Kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen worden bij voorkeur behouden. Bij aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis moeten werkzaamheden altijd uitgesteld worden tot na het kraamseizoen. Ook ongeschikt maken mag niet in het kraamseizoen. Werkzaamheden aan kraamverblijfplaatsen vallen onder maatwerk, schakel een ecooloog in.
- Massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis mogen nooit worden verstoord, aangetast of vernield. Bij werkzaamheden dient om de verblijfplaatsen heen gewerkt te worden. Waar dat aantoonbaar absoluut niet mogelijk is, is maatwerk nodig.
- Verblijfplaatsen van laatvlieger en meervleermuis mogen nooit worden verstoord, aangetast of vernield. Bij werkzaamheden dient om de verblijfplaatsen heen gewerkt te worden. Waar dat absoluut niet mogelijk is, is maatwerk nodig.

Indien er maatwerk van toepassing is zal de ecooloog hiervoor een maatwerkplan opstellen. Dit maatwerkplan wordt altijd ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag.

Particulieren

In werkprotocol 2 'Isoleren spouwmuur' staan enkele uitzonderingen op bovenstaande maatregelen voor particulieren. Deze uitzonderingen zijn alleen van toepassing indien een particulier gebruik maakt van een gecertificeerd bedrijf in het natuurvriendelijk isoleren van muren. Zie voor de afwijkingen werkprotocol 2 van bijlage 8 van het SMP.

2.18 Monitoring

Een uitgebreide omschrijving van de monitoringsopzet is te vinden in hoofdstuk 6.3 van het SMP. De monitoring bestaat uit de volgende onderdelen:

- Periodiek wordt het volledige plangebied geïnventariseerd op vleermuizen, gierzwaluw en huismus.
 - De gebruikte methodiek hiervoor is in de basis hetzelfde als de uitgevoerde onderzoeksmethodiek voor de 0-meting (zie hoofdstuk 2.2 van dit besluit en hoofdstuk 3 van het SMP).
 - De monitoring van de voorzieningen wordt in de herhaling van de 0-meting meegenomen. Hierbij wordt gecontroleerd of activiteit bij gerenoveerde en gemitigeerde gebouwen, inbouwkasten en inbounestlocaties wordt waargenomen.
- De aantallen nest- en verblijfplaatsen die verdwijnen bij het uitvoeren van werkzaamheden, de aantallen verblijfplaatsen die worden gerealiseerd ter compensatie na de werkzaamheden en de plussen die worden gerealiseerd, worden bijgehouden in de salderingsboekhouding van verblijfplaatsen. In de wintermaanden van elk jaar (december-maart) bekijkt een ecooloog de salderingsboekhouding van verblijfplaatsen en geeft een ecologische interpretatie aan de hoeveelheid en kwaliteit plussen die in dat jaar zijn gerealiseerd.
- De meest kwetsbare vleermuisverblijfplaatsen worden extra gemonitord.
 - **Kraamverblijfplaatsen:** jaarlijks worden de eerder aangetroffen kraamverblijfplaatsen onderzocht. Omdat kraamkolonies regelmatig verhuizen binnen een netwerk wordt er gezocht binnen de gemiddelde verhuisstraal van de soort. Vervolgens worden er uitvliegtellingen gedaan op de locaties waar kolonies op dat moment worden aangetroffen. Wanneer niet alle kolonies binnen 1 onderzoeksrond worden teruggevonden, wordt een tweede onderzoeksrond uitgevoerd. Het onderzoek wordt uitgevoerd gedurende een avond- of ochtendronde.
 - Bij de gewone dwergvleermuis en meervleermuis in de ochtend.
 - Bij de laatvlieger in de avond.
 - **Massawinterverblijfplaats gewone dwergvleermuis:** Jaarlijks wordt het gebruik van de eerder aangetroffen massawinterverblijfplaatsen onderzocht. Omdat gewone dwergvleermuizen generaties lang dezelfde massawinterverblijfplaatsen gebruiken, richt het onderzoek zich enkel op de eerder aangetroffen verblijfplaatsen binnen het SMP-gebied. Het onderzoek wordt uitgevoerd als beschreven in hoofdstuk 2.2 van dit besluit en hoofdstuk 3.5.4 van het SMP.
- Bij uitvoering van werkzaamheden aan de meest kwetsbare functies wordt extra monitoring toegepast.
 - **Hotspots huismus en gierzwaluw:** het eerstvolgende veldseizoen, na het uitvoeren van de werkzaamheden, wordt een extra monitoringsrond uitgevoerd. Aanvullend wordt ook in jaar 3 en 5 na de werkzaamheden monitoring uitgevoerd, om te kijken hoe de populatie op de werkzaamheden heeft gereageerd. De monitoring bestaat uit een herhaling van het SMP-onderzoek voor die soort.

- **Vleermuizen kraamverblijf of massawinterverblijf:** in jaar 1, 3, 5 en 7, tellend vanaf het eerste gebruiksseizoen van de voorzieningen na afronding van de werkzaamheden vindt extra monitoring plaats. Het is mogelijk dat extra of afwijkende monitoring vereist is bij werkzaamheden aan verblijfplaatsen van laatvlieger en meervleermuis. De monitoring voor verblijfplaatsen van laatvlieger is beschreven in het 'procesdocument laatvlieger' in bijlage 9 van het SMP.
- Na uitvoering van de monitoring wordt de geschiktheidsanalyse opnieuw uitgevoerd (met behulp van de nieuwste methode en modellen) en in de verlengingsaanvraag verwerkt. Hierbij worden de nieuwe verblijfplaatsen die zijn opgenomen in de salderingsboekhouding meegenomen in de analyse, evenals potentiële verblijfplaatsen die als gevolg van ruimtelijke ingrepen verdwenen zijn.
- Factoren die buiten de scope van het SMP liggen kunnen van invloed zijn op de functionaliteit van voorzieningen, zoals kwaliteit en omvang van groen binnen de gemeente, natuurgebieden rondom de gemeente of bomenlanen. Inspanning voor ecologische plussen kunnen positieve effecten hebben op populaties, maar er kunnen ook factoren zijn die negatieve effecten hebben. Wanneer de analyse van de monitoringsresultaten daartoe aanleiding geeft (bijvoorbeeld afname broedsucces of succes kraamkolonies) dient uitgesloten te worden dat dit veroorzaakt wordt door het SMP. Dit kan bijvoorbeeld een specifiek veldonderzoek en/of een nadere veld- of bureaustudie zijn.

2.19 Zorgplicht

- Werkzaamheden waarbij vegetatie moet worden verwijderd, of in/nabij vegetatie wordt gewerkt, worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Het broedseizoen van vogels loopt globaal van 15 maart tot en met 15 juli, maar deze datumgrenzen zijn variabel en afhankelijk van het weer. Wanneer een nest gevonden wordt, wordt het werk uitgesteld totdat de vogel is uitgebroed en de jongen zijn uitgevlogen.
 - Bij werk dat niet kan worden uitgesteld: Voor aanvang van het werk wordt een broedvogelcheck uitgevoerd. Werk mag worden uitgevoerd als er geen broedvogels worden aangetroffen.
 - Bij lagere vegetatie kan ook worden gekozen om deze voor 15 maart te verwijderen om broedgevallen te voorkomen.
- Wanneer er tijdens de werkzaamheden onverhoopt soorten, zowel verleende, geweigerde als niet aangevraagde soorten, worden aangetroffen, worden de werkzaamheden stilgelegd. Werkzaamheden mogen pas worden uitgevoerd wanneer de dieren vrijwillig en zelfstandig het plangebied hebben verlaten. Indien dat niet mogelijk is, dient er contact opgenomen te worden met een ecooloog om te bepalen wat de vervolgstappen zijn.
- Werkzaamheden worden altijd vanaf een zijde, en naar een open einde uitgevoerd, zodat dieren altijd kunnen vluchten.

2.20 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de aangevraagde soorten:

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder/gemachtigde dient minimaal 2 weken voor de aanvang van het ongeschikt maken/ontmoedigen een startmelding per project in te dienen. Bij een startmelding dient (volledig ingevuld) bijgevoegd te worden:
 - a. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten (zie bijlage 4);
 - b. Afschrift van het ecologisch werkprotocol;
 - c. Begeleidingsformulier indienen document ter kennisgeving/EWP (zie bijlage 2);
 - d. Als er sprake is van maatwerk bij bijzondere verblijfplaatsen of soorten als bedoeld in paragraaf 2.11: het goedkeuringsbesluit;
 - e. Als er sprake is van doormachtiging: de machtiging of overeenkomst, waarin in ieder geval alle onderdelen zijn opgenomen die benoemd zijn in paragraaf 2.3
2. Deze vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder, haar rechtsopvolgers, in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen of gemachtigde(n). De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan deze vergunning verbonden voorschriften.
3. Goedkeuringsbesluiten met bijbehorende voorschriften, maken deel uit van dit besluit.
4. De genoemde (rechts)personen en doorgemachtigden dienen aantoonbaar voorafgaand aan de start van de werkzaamheden door de vergunninghouder op de hoogte te worden gebracht van de inhoud en het doel van deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. De maatregelen zoals uitgewerkt in het SMP (en vervolgens EWP) dienen strikt gevolgd te worden. Afwijkingen hiervan dienen middels een wijzigingsverzoek bij ons te worden voorgelegd via het Omgevingsloket (DSO).
6. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige (hierna “de ecooloog”) op het gebied van de soorten waarvoor vergunning is verleend en het betreffende (deel)project betrekking op heeft.
7. De salderingsboekhouding en de resultaten van de monitoring dienen actueel te zijn en te worden bijgehouden in een digitale (GIS)kaart en te allen tijde voor de daartoe bevoegde toezichthouder beschikbaar te zijn.
8. Per project dienen alle handelingen en bevindingen, alsmede goedkeuringen door een ecooloog, door de vergunninghouder of door de gemachtigde te worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen per project. Ook dienen er duidelijke foto’s van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd. In het logboek moet per project/ activiteit worden opgenomen:
 - Locatie en planning;
 - Geplande activiteiten;
 - Initiatiefnemer en uitvoerende partij
 - Borging dat tijdig geschikte en voldoende alternatieven beschikbaar en aanwezig zijn voor de betreffende soort en functie inclusief locaties.
 - Ecologische begeleiding en ondernomen acties tijdens de werkzaamheden.
 - Begeleidende partij (ecologisch deskundige);

- Alle voorzorgsmaatregelen om doden en verwonden van aanwezige (beschermde) soorten te voorkomen;
 - Controle op natuurinclusieve maatregelen die nodig zijn conform het SMP en de vastlegging hiervan.
9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van deze vergunning alsmede alle relevante bijbehorende documenten (ecologische werkprotocollen, maatwerkplannen, goedkeuringsbesluiten, logboeken, doormachtigingen) op verzoek ter plaatse te kunnen worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
 10. Een jaarlijkse uitdraai van salderingsboekhouding dient, inclusief de korte notitie van de ecooloog over de hoeveelheid 'plussen' die bij elk project dat jaar zijn gerealiseerd, vanaf 1 maart van het daaropvolgende jaar voor de daartoe bevoegde toezichthouder beschikbaar te zijn.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

Ongeschikt maken

11. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden buiten de kwetsbare periodes van de soorten. Voor vleermuizen betekent dit dat er ongeschikt gemaakt dient te worden in de actieve periode (globaal van 1 april tot eind oktober, voor laatvlieger eind september) en buiten de kraamperiode (globaal lopend van 1 mei tot en met 1 augustus). Voor huismus en gierzwaluw geldt de broedperiode als kwetsbare periode, de broedperiode loopt globaal van 1 maart tot 1 oktober. De kwetsbare periodes kunnen eerder starten of langer doorlopen als gevolg van de weersomstandigheden en het seizoensverloop.

Dit voorschrift is opgenomen omdat er in het SMP verschillende definities worden gegeven van de kwetsbare periode welke afwijken van de kennisdocumenten. Met dit voorschrift wordt verduidelijkt wat de kwetsbare periodes zijn.

12. Als een dak ongeschikt wordt gemaakt dient er met behulp van weeringsborstels voor gezorgd te worden dat het dak ook niet meer toegankelijk is via aangrenzende daken van woningen die niet ongeschikt worden gemaakt. Als dit niet mogelijk is dient het volledige woningblok ongeschikt gemaakt te worden conform de voorwaarden uit het besluit en SMP.

Dit voorschrift is opgenomen om ervoor te zorgen dat soorten zich niet via de ruimte onder het dak alsnog naar een ongeschikt gemaakt dak kunnen verplaatsen.

13. Bij het ongeschikt maken van de kantpannen/kopgevels voor gierzwaluw en/of huismus dient voorkomen te worden dat vleermuizen worden opgesloten. Daarom dient er elke 2 meter een exclusion voorziening geplaatst te worden.

Dit voorschrift is opgenomen omdat vleermuizen ook via de kantpannen in- en uit een verblijfplaats kunnen vliegen. Wanneer deze ongeschikt gemaakt worden voor huismus en/of gierzwaluw, kunnen vleermuizen worden opgesloten in de verblijfplaats en daardoor kunnen ze worden gedood als er geen andere uitvliegopeningen meer beschikbaar zijn.

14. Indien er bij het ongeschikt maken voor vleermuizen gebruik wordt gemaakt van exclusion flaps, dan dienen deze altijd groot genoeg te zijn zodat ook de laatvlieger er gebruik van kan maken. Dit geldt ook voor panden met een matige of lage potentie voor de laatvlieger.

Dit voorschrift is opgenomen omdat er niet is aangegeven welk type exclusion flaps gebruikt worden. Niet alle exclusion flaps zijn geschikt voor de laatvlieger, omdat deze te klein zijn. De laatvlieger heeft exclusion flaps met bredere openingen nodig.

15. Op het moment van ongeschikt maken en de 3 daaropvolgende nachten moeten de weersomstandigheden tijdens de eerste 2 uur na zonsondergang overeenkomen met de eisen die het vleermuisprotocol stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek doen naar zomerverblijfplaatsen voor de soort.

Dit voorschrift is opgenomen omdat in het SMP verschillende eisen worden genoemd, waaraan de temperatuur dient te voldoen na ongeschikt maken. Met dit voorschrift wordt geborgd dat de omstandigheden voor het uitvliegen optimaal zullen zijn na het ongeschikt maken en dat de soorten onder gunstige weersomstandigheden een andere verblijfplaats kunnen zoeken.

16. Indien steigers om een gebouw ook tussen zonsondergang en zonsopgang aanwezig zijn, dient het gebouw ongeschikt gemaakt te worden volgens het bijhorende werkprotocol. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met de salderingsopgave.

Dit voorschrift is opgenomen omdat vleermuizen door het plaatsen van steigers mogelijk hun verblijf niet terug in kunnen. Ook bestaat het risico dat door het plaatsen van de steiger voor een opening, vleermuizen opgesloten raken in het gebouw.

17. Indien tijdens de werkzaamheden (niet zijnde ongeschikt maken) toch soorten waarvoor de vergunning is verleend worden aangetroffen, dient het werk direct stopgezet te worden. Vervolgens dient de ecooloog geraadpleegd te worden om een plan op te stellen hoe hiermee wordt omgegaan. De werkzaamheden mogen pas hervat worden als de soort uit het gebouw verdwenen is. In het logboek dient te worden vastgelegd hoe er wordt omgegaan met de aanwezige soort.

Dit voorschrift is opgenomen om te voorkomen dat individuen van deze soorten gewond of gedood worden wanneer deze onverwacht nog aanwezig zijn.

18. De kleine werkzaamheden aan maximaal 1 tot 3 woningblokken die ook mogen starten in december tot en met februari, mogen alleen uitgevoerd worden als de gebouwen voor de kwetsbare periode (zie voorschrift 11) ongeschikt zijn gemaakt voor vleermuizen.

Dit voorschrift is opgenomen om te voorkomen dat individuen van deze soorten opgesloten raken door het uitvoeren van de werkzaamheden.

19. Alle gebouwen/woningen binnen het plangebied waaraan werkzaamheden worden uitgevoerd en waar geschikte invliegopeningen voor vleermuizen in aanwezig zijn, dienen voorafgaand aan de werkzaamheden dusdanig ongeschikt gemaakt te worden dat vleermuizen hierin nergens meer kunnen verblijven.

Dit voorschrift is opgenomen, omdat de vleermuizen zich kunnen verplaatsen naar nieuwe verblijfplaatsen binnen het plangebied, nadat hun huidige verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt.

20. Wanneer goten, boeiborden en windveren niet volledig te inspecteren zijn dienen deze bij het vervangen van goten, boeiborden en windveren ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen.

Dit voorschrift is opgenomen, omdat vleermuizen verblijfplaatsen kunnen hebben achter goten, boeiborden en windveren. Met behulp van een endoscoop kunnen deze verblijfplaatsen niet altijd volledig gecontroleerd worden. Hierdoor ontstaat de kans dat een verblijfplaats wordt vernietigd terwijl de soort aanwezig is.

21. Inspectie gebouwen met 'lage potentie': Gebouwen met een lage potentie dienen voorafgaand aan werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt (ontmoedigd), tenzij uit inspectie blijkt dat het gebouw door de bouwkenmerken geen gebouwbewonende soorten kan herbergen.

Dit voorschrift wordt opgenomen om te voorkomen dat soorten ingesloten kunnen raken in de bebouwing.

Controle ronde

22. Voorafgaand aan de werkzaamheden, na het ongeschikt maken, dient een controlerende te worden uitgevoerd. Hieraan worden de volgende eisen gesteld:
- Er dient ten minste 1 veldbezoek te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor zomerverblijfplaatsen van het Vleermuisprotocol 2021. Met uitzondering van de neerslag. Tijdens de gehele controlerende moet het droog zijn. In het logboek dient te worden aangegeven hoe is voldaan aan de richtlijnen uit het vleermuisprotocol 2021. Daarbij dient ook te worden ingegaan op personele inzet en overzichtelijkheid van het plangebied. Indien er meerdere vleermuissoorten aanwezig zijn in de bebouwing dient in het Vleermuisprotocol de soort aangehouden te worden met de meest kritische eisen.
 - De vleermuizen mogen na de controlerende geen toegangsmogelijkheden meer hebben tot de bebouwing.
 - In het logboek dient te worden vastgelegd op welke wijze de controlerende is uitgevoerd en wat de resultaten van de controlerende waren. De datum, tijd, aantal onderzoekers en de weersomstandigheden tijdens de controlerende dient in het logboek beschreven te staan.
 - In het logboek dient te worden opgenomen wanneer de bebouwing natuurvrij is verklaard.

De bovenstaande voorschriften over de controlerende zijn opgenomen om te voorkomen dat het gebouw onterecht vleermuisvrij wordt verklaard en dat er nog vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de werkzaamheden.

Tijdelijke voorzieningen

Gierzwaluw

23. Tijdelijke gierzwaluwvoorzieningen die op een andere locatie aangeboden worden ter overbrugging van tijdelijk onbruikbaar geraakte broedplaatsen (en/of als permanente voorzieningen niet tijdig gerealiseerd kunnen worden) dienen permanent gehandhaafd te worden.

Dit voorschrift is opgenomen omdat een ecologische onderbouwing waarom het niet mogelijk is om de tijdelijke voorzieningen permanent te handhaven ontbreekt. In het Kennisdocument van de Gierzwaluw (BIJ12, 2023) staat dat vervangende nestgelegenheid ook permanente nestgelegenheid is en dat de tijdelijke voorzieningen dus niet zonder meer verwijderd mogen worden.

Permanente voorzieningen

Algemeen

24. Permanente vervangende verblijfplaatsen mogen enkel gerealiseerd worden in woningen of gebouwen die deel uitmaken van deze vergunning en het onderliggende SMP. Of wanneer aantoonbaar toestemming is verkregen om de permanente verblijfplaatsen op de betreffende locatie te realiseren.

Wij nemen dit voorschrift op om te borgen dat vervangende voorzieningen duurzaam functioneel zullen blijven.

25. Alle tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw die gerealiseerd worden ter mitigatie of compensatie van een aangetroffen verblijfplaats dienen conform het meest actuele soort specifieke kennisdocument van BIJ12 gerealiseerd te worden.

Dit voorschrift wordt opgenomen omdat onduidelijk is of de voorzieningen voldoen aan de eisen uit het Kennisdocument. Daardoor kan niet beoordeeld worden of deze functioneel zijn.

26. Het is toegestaan om vervangende verblijfplaatsen 'te clusteren' binnen de betrokken woningen en/of gebouwen, mits de totale mitigatietaakstelling wordt bereikt en er een ruimtelijke spreiding is van voorzieningen door het gehele projectgebied én indien de voorzieningen op geschikte locaties worden aangebracht. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de ecologie van de betreffende soort(en). Clustering van verblijfplaatsen is enkel mogelijk voor de soorten waarvan het bekend is dat deze in kolonies of met grotere groepen bij elkaar leven. Voor de clustering geldt een maximaal aantal verblijfplaatsen per woning/gebouw:
- a. Vleermuizen: 3 verblijfplaatsen per separaat geveldeel;
 - b. Gierzwaluw: 6 verblijfplaatsen per separaat geveldeel;
 - c. Huismus: 6 verblijfplaatsen per separaat geveldeel.

Bij grotere gebouwen zoals appartementen complexen kan van deze maximale aantallen afgeweken worden. Hierbij dient de ecooloog in het logboek te onderbouwen dat het gekozen aantal voorzieningen per gevel geen invloed heeft op de effectiviteit van de voorziening.

Wij nemen dit voorschrift op om de effectiviteit van de geplaatste voorzieningen te borgen en te voorkomen dat er een teveel aan voorzieningen in elkaars nabijheid wordt geplaatst, waarmee de effectiviteit per voorziening afneemt.

27. Tijdelijke vervangende verblijfplaatsen (anders dan die voor de gierzwaluw) dienen ten minste in stand te worden gehouden totdat de permanente voorzieningen gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiodes conform de betreffende Kennisdocumenten en aangetroffen functie(s). Daarnaast mogen de tijdelijke voorzieningen pas verwijderd worden op het moment dat deze aantoonbaar niet in gebruik zijn door beschermde soorten. Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen vindt plaats buiten de meest kwetsbare periodes van de betreffende soort(en). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige/ecoloog.

Wij nemen dit voorschrift op om te borgen dat er te allen tijde voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn en er bij het verwijderen niet alsnog een overtreding van de omgevingswet plaatsvindt.

28. Voorzieningen dienen altijd zo hoog mogelijk geplaatst te worden, maar altijd op minimaal de hoogte zoals beschreven in het meest actuele kennisdocument (BIJ12) van de soort.

Dit voorschrift wordt opgenomen om de kans van ingebruikname van de voorziening te vergroten.

Vleermuizen

29. Voor elk individu van de meervleermuis dat is aangetroffen tijdens het nader soorten onderzoek of tijdens de monitoring, welke niet herleid kan worden tot een verblijfplaats, dient ten minste 1 woning geschikt gemaakt te worden volgens de eisen zoals beschreven in Haarsma¹. Het gaat hierbij om de volgende eisen:

- a. Voldoende warmtegradiënt, vooral tijdens de kritische periode, met zowel plekken met 35-40 °C als 15-20 °C en een gradiënt om deze optimale temperatuur te kunnen vinden.
- b. Ten minste 12 m³ aan leefruimte; horizontaal en verticaal voor voldoende warmtegradiënt.
- c. In de verblijfplaats zijn plekken die snel kunnen opwarmen of afkoelen en zones die dat traag doen.
- d. Uitvliegopeningen met meer dan twee windoriëntaties.
- e. Muisvrij

De woning die geschikt gemaakt wordt dient te liggen binnen de woonkern waar het individu is aangetroffen en langs een bekende vliegroute van de meervleermuis of brede watergang. Deze verblijven dienen binnen de looptijd van de vergunning gerealiseerd te worden. In het logboek dient opgenomen te worden hoe de verblijfplaats is gerealiseerd. Wanneer bij monitoring aanvullende verblijven toch nog worden aangetroffen kunnen de onder dit voorschrift gerealiseerde verblijfplaatsen voorgedragen worden ter goedkeuring als compensatie.

De in dit voorschrift beschreven methode van geschikt maken blijft van toepassing totdat uit nieuwe wetenschappelijke literatuur of de publicatie van een Kennisdocument over de meervleermuis door BIJ12, andere effectieve methode van gebouwen geschikt maken bekend worden. Dergelijke nieuwe methoden dienen ter goedkeuring aan de ODBN te worden voorgelegd.

Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat er altijd voldoende verblijfplaatsen voor de meervleermuis aanwezig zijn binnen het plangebied. Omdat er tijdens het naderonderzoek maar 1 zomerverblijfplaats van de meervleermuis is aangetroffen, terwijl er wel meerdere individuen overvliegend of foeragerend zijn waargenomen. Op basis hiervan is het zeer aannemelijk dat er meer verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan er tijdens het onderzoek zijn waargenomen.

¹ Haarsma, A. J., & Janssen, R. (2022). Woningisolatie bedreigt de meervleermuis met uitsterven¹ [House insulations threaten pond bats]. *Levende natuur*, 123(1), 13-17

Huismus en gierzwaluw

30. Indien als permanente maatregel het dak geschikt wordt gehouden na isolatie van het dak, dienen ook de volgende voorzieningen gerealiseerd te worden.

a. Gierzwaluw:

- i. per weggenomen nestplaats dienen 3 inbouwvoorzieningen geplaatst te worden conform de afmetings- en plaatsingseisen van het meest actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12).
- ii. Voor elke woning met een hoge potentie voor gierzwaluwen die ook getroffen wordt door hetzelfde project dienen 2 inbouwvoorzieningen gerealiseerd te worden. Wanneer het meerdere woningen binnen een bouwwerk betreft, bijvoorbeeld één woonblok of appartementencomplex die worden geraakt door het project dan geldt 1 inbouwvoorziening per geraakte woning.

b. Huismus:

- i. per weggenomen nestplaats dienen 2 inbouwvoorzieningen geplaatst te worden conform de afmetings- en plaatsingseisen van het meest actuele kennisdocument Huismus (BIJ12).
- ii. Voor elke woning met een hoge potentie voor huismussen die ook getroffen wordt door hetzelfde project dienen 2 inbouwvoorzieningen gerealiseerd te worden. Wanneer het meerdere woningen binnen een bouwwerk betreft, bijvoorbeeld één woonblok of appartementencomplex die worden geraakt door het project dan geldt 1 inbouwvoorziening per geraakte woning.
- iii. Indien de betrokken gebouwen ook hoog geschikt zijn voor de gierzwaluw, hoeft alleen de taakstelling zoals beschreven onder a. Gierzwaluw gerealiseerd te worden.

Dit voorschrift blijft van kracht totdat uit monitoringsgegevens blijkt dat de invloed van isolatie op de temperatuur onder het dak geen negatief effect heeft op het broedsucces van de huismus en gierzwaluw. Dergelijke monitoringsgegevens dienen ter goedkeuring aan de ODBN te worden voorgelegd.

Dit voorschrift wordt opgelegd omdat er onvoldoende is onderbouwd dat de ruimtes onder de dakpannen in de toekomstige situatie geschikt zijn voor de huismus. De daken worden geïsoleerd hetgeen invloed heeft op het (micro)klimaat onder het dak. Het kan te heet worden onder het dak, wat een negatief effect kan hebben op het broedsucces van de huismus.

31. Uitwijken naar een andere locatie dan de oorspronkelijke locatie voor het realiseren van verblijfplaatsen van de gierzwaluw is uitsluitend toegestaan wanneer op de oorspronkelijke locatie geen geschikte voorzieningen gerealiseerd kunnen worden wegens bouwkundige beperkingen. In het logboek dient onderbouwd te worden waarom de realisatie op de oorspronkelijke locatie niet mogelijk was.

Dit voorschrift wordt opgenomen omdat gierzwaluwen honkvast zijn en een nestplaats niet vinden als die te ver van de huidige locatie is geplaatst.

32. Bij het creëren van verblijfplaatsen in dak(rand)ombouw voor de gierzwaluw dient de onderkant van de invliegopening 2 à 3 centimeter, maar maximaal 5 centimeter vanaf de bodem van de binnenzijde van de kast te bevinden, Kennisdocument Gierzwaluw (Bij12, 2023).

Dit voorschrift wordt opgenomen om te voorkomen dat eieren of nog niet vliegklare jongen uit het nest kunnen vallen doordat de invliegopening zich te laag in de kast bevindt.

33. Verblijfplaatsen in dak(rand)ombouw dienen tussen 09:00 en 19:00 uur in de schaduw te hangen, of op een noord- of oostgevel gerealiseerd te worden.

Dit voorschrift wordt opgenomen om te voorkomen dat de nestkasten te heet worden, waardoor de eieren niet uit kunnen komen en jongen dood kunnen gaan.

34. Het werken in de kwetsbare periode van de gierwaluw en het gebruik van tijdelijke voorzieningen hierbij, is alleen toegestaan bij renovatiewerkzaamheden die niet binnen 1 broedseizoen kunnen worden uitgevoerd (wegens schaal ingreep). Hierbij dienen de woningen/woonblokken met het grootste aandeel nesten zoveel mogelijk buiten het broedseizoen aangepakt te worden.

Dit voorschrift is opgenomen omdat voor particulieren en kleinschalige projecten niet is onderbouwd wat de zwaarwegende redenen zijn om in het broedseizoen te werken (zie paragraaf 3.1 Kennisdocument Gierwaluw (BIJ12, 2023).

35. Opbouwkasten kunnen niet gebruikt worden als permanente voorzieningen. Als het bouwtechnisch niet mogelijk is om voorzieningen op locatie in te bouwen, dient hiervoor gesaldeerd te worden.

Dit voorschrift is opgenomen ter borging van de duurzaamheid van de permanente voorzieningen.

Monitoring

36. In tegenstelling tot wat in het SMP staat aangegeven dient de voorgestelde monitoring in ieder geval in de jaren 2, 4, 7 en 9 na afgifte van dit besluit uitgevoerd te worden.

Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat er op de juiste momenten een monitoring wordt uitgevoerd, zodat de effecten van deze vergunning meetbaar zijn.

37. Uiterlijk op 1 april het jaar na het uitvoeren van een monitoring dient een rapportage aan het bevoegd gezag (ODBN) te worden aangeleverd met daarin de resultaten van het voorgaande monitoringsjaar.

Wij nemen dit voorschrift op om te borgen dat we de monitoringsresultaten op tijd krijgen.

38. De monitoringsrapportage die betrekking heeft op het vierde en negende loopjaar van de vergunning dienen als evaluatie en zijn belangrijk bij een eventuele verlengingsaanvraag of bijsturing van de vergunning. De evaluatierapportage dient minimaal het onderstaande te bevatten:

- a. Beschrijving van de nulsituatie, waaronder de aantallen per soort en de aangetroffen functies in het plangebied;
- b. Beschrijving van de ontwikkeling van de aantallen per soort en de aangetroffen functies in het plangebied
- c. Analyse en beoordeling van de ontwikkeling van de aantallen per soort en de aangetroffen functies in het plangebied. Bij een achteruitgang in aantallen of functies binnen het plangebied dient de oorzaak hiervan onderzocht te worden;

- d. Analyse en beoordeling van de functionaliteit van elk type voorzieningen, zowel de generieke alsook de maatwerk-voorzieningen. Uit de analyse dient te blijken of de typen toegepaste voorzieningen geschikt zijn voor de functie die zij beogen te vervangen en of er een gelijkwaardig aantal individuen van gebruik kan maken. Per nest/verblijfsfunctie moet naast bezetting het volgende worden inzichtelijk gemaakt:
 - i. Kraamverblijven: aantal individuen en bij afname aantal individuen het voortplantingssucces en de temperatuur en luchtvochtigheid van het verblijf;
 - ii. Jaarrond geschikte kleine verblijven voor enkele individuen: bezetting van voorzieningen in verschillende weersomstandigheden (zowel bij hitte in de zomer als bij koude in de (milde)winterperiode. Wanneer in hete of koude perioden structureel geen individuen in een voorziening worden aangetroffen moeten klimatologische omstandigheden inzichtelijk worden gemaakt;
 - iii. Massawinterverblijven: aanwezigheid van winterverblijf. Plus eventuele aanvullende eisen op basis van een goedkeuringsbesluit;
- e. Nesten: bezetting van voorzieningen en bij afname van de aantallen in een kolonie dient het broedsucces van voorzieningen inzichtelijk gemaakt te worden gemaakt. Als het broedsucces afneemt moet achterhaald worden welke oorzaak hieraan ten grondslag ligt. Analyse van de gerealiseerde meerwaarde voor de beschermde soorten ten aanzien van de aantallen per soort en de aangetroffen functies in het plangebied en de werkwijze op basis van het SMP.
- f. Indien nodig een update van de werkprotocollen op basis van de kennisdocumenten van BIJ12 en indien relevante monitoringsgegevens.

De evaluatierapportage voor jaar 4 dient uiterlijk 1 april 2029 ter goedkeuring aan het bevoegd gezag (ODBN) te worden aangeleverd de evaluatierapportage voor jaar 9 dient uiterlijk 1 april 2034 aan het bevoegd gezag (ODBN) te worden aangeleverd.

Wij nemen dit voorschrift op om te borgen dat we het evaluatierapport op tijd in ons bezit hebben en op tijd kunnen beoordelen ten behoeve van een eventuele aanvraag tot verlenging van de vergunning.

- 39. Wanneer de analyse van de monitoringsresultaten een verandering in de populatietrend laat zien, dient onderzocht te worden of en zo ja welke externe factoren hier een rol bij spelen. De resultaten hiervan dienen gedeeld te worden met het bevoegd gezag (ODBN).

Dit voorschrift wordt op genomen om de effecten van het SMP op de populatietrend beter te monitoren.

Door het nemen van maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden, komt de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, huismus en gierzwaluw niet in het geding, door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

3. Conclusie

De gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet, voor een flora- en fauna-activiteit, wordt voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, huismus en gierzwaluw en beschreven activiteiten verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.

De gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet, voor een flora- en fauna-activiteit, wordt voor de kleine dwergvleermuis en de baardvleermuis en beschreven activiteiten afgewezen. Dit omdat deze soorten wel voldoende onderzocht zijn, maar er geen verblijfplaatsen van zijn aangetroffen binnen de reikwijdte van dit besluit. Dit betekent dat het is toegestaan de voorgenomen handelingen voor deze beschermde soorten zonder omgevingsvergunning uit te voeren. Zolang de werkwijze en de maatregelen volgens de stukken van de aanvraag gevolgd wordt, is een overtreding van een verbodsbepaling niet aan de orde.

Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie

Figuur 1. Locatie gemeente Moerdijk. De activiteiten vinden plaats binnen de rood omlijnde gebieden.

Bijlage 2. Begeleidingsformulier bij indienen documenten

Op basis van de voorschriften zijn er diverse momenten om een document aan het bevoegde gezag te overleggen. Onderstaand formulier dient ter begeleiding in de te verzenden email te worden gebruikt, zodat de stukken op de juiste wijze worden ingeboekt.

De documenten plus dit begeleidingsformulier kunnen verzonden worden naar ons algemene emailadres: info@odbn.nl, onder vermelding van het **zaaknummer** (Z/219126), naam van de **vergunninghouder**, de **projectnaam**, en de term '**kennisgeving**' of '**goedkeuring**'.

Documenttype handelingen ten aanzien van beschermde soorten

GAN-vergunning flora- en fauna-activiteiten, Omgevingswet.

Aankruisen welke van toepassing zijn:

- ☐ Ter kennisgeving: Registratie onder bestaand zaaknummer. Mogelijke documenten:
- *Meldingsformulier start handelingen*
 - *Ecologisch werkprotocol (EWP)*
 - *Monitoringverslag*
 - *Evaluatierapport*
- ☐ Ter goedkeuring: Nieuw zaaknummer > bijlage 3 + aanleveren:
- *Maatwerk Ecologisch werkprotocol: Bijzondere verblijffunctie/kwetsbare situatie**

* zie vereiste gegevens voor in het "ecologisch werkprotocol/uitvoeringsplan maatwerk" in bijlage 4

Let wel: Indien er sprake is van het wijzigen van "reguliere" maatregelen of er sprake is van maatwerk omdat de "reguliere" maatregelen in een specifieke situatie niet mogelijk zijn, dient hiervoor een wijzigingsverzoek te worden ingediend. Dit verloopt net als een (nieuwe) aanvraag via het Omgevingsloket. Dit kan dus niet via de mail en betreft geén verzoek tot goedkeuring.

Ook een verzoek tot verlengen of andere wijzigingen verloopt via het Omgevingsloket en niet per mail.

Bijlage 3. In te vullen gegevens bij verzoek tot goedkeuring

Zaaknummer GAN-vergunning	Z/219126
Afgiftedatum GAN-vergunning	

GAN-vergunninghouder (bedrijf/instelling)	
Contactpersoon GAN-vergunninghouder	
Adresgegevens GAN-vergunninghouder	
E-mailadres GAN-vergunninghouder	
KvK-nummer GAN-vergunninghouder	

Projectnaam	
Projectlocatie (straat/plaats)	
Gemeente projectlocatie	Moerdijk
Bijzondere soort(en) en/of functie(s)	

Indien van toepassing

Gemachtigde (bedrijf/instelling)	
Contactpersoon gemachtigde	
E-mailadres gemachtigde	

Bijlage 4. Vereisten voor goedkeuring maatwerkplan

1. Aanvraag

- Bijlage 3 ingevuld;
- Specifieke beschrijving van de voorgenomen handelingen die tot het goedkeuringsverzoek behoren;
- Duidelijk aangeven op welke soorten, functies, aantallen en locatie(s) het goedkeuringsverzoek betrekking heeft;
- Een afbeelding met een duidelijk kader van de exacte projectlocatie;
- Machtiging van de GAN-vergunninghouder wanneer het verzoek ter goedkeuring door bijvoorbeeld een adviesbureau of aannemer wordt ingediend/verzorgd.

2. Onderzoek

- Beschrijving van de methodiek (onderzoeksinspanning) van het onderzoek naar de bijzondere situatie.

3. Noodzaak verwijderen bijzondere situatie

- Onderbouwing waarom het niet mogelijk is om de betreffende bijzondere verblijffunctie/kwetsbare situatie in de huidige vorm te behouden.

4. Beschrijven Maatregelen

- *Tijdelijke* maatwerk-maatregelen (indien van toepassing). De effectiviteit van deze maatregelen dient onderbouwd te worden;
- Onderbouwing van de te hanteren gewenningsperiodes van de alternatieven;
- Ontmoediging (methode en periode);
- Controleronde en vrijgave (methode en periode);
- *Permanente* maatwerk-maatregelen. De effectiviteit van deze maatregelen dient onderbouwd te worden;
- Onderbouwing dat gekozen is voor ecologisch de meest optimale keuze (kwaliteit en kwantiteit) die in alle redelijkheid toegepast kan worden;

Bijlage 5. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten		
Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna- activiteit		
<u>Gegevens</u>		
Aanvraagnummer	Z/219126	
Naam initiatief	Soorten Managementplan gemeente Moerdijk	
vergunningsperiode	vanaf de datum van bekendmaking van dit besluit tot en met 31 maart 2035	
Vergunninghouder		
Naam aanvrager		
Adres		
PC-Woonplaats		
<u>Gegevens werkzaamheden:</u>		
Contactpersoon uitvoering werkzaamheden		
Telefoonnummer (vast)		
Telefoonnummer (mobiel)		
Contactgegevens ecooloog betrokken bij uitvoering		
Locatie(s) werkzaamheden		
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen		
Datum start werkzaamheden		
Overzicht planning werkzaamheden		
		
		
		
		
		
<i>Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 werkdagen van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord</i>		
Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	